

Б Р А Н И Ч

ОРГАН АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ У БЕОГРАДУ

БРАНИЧ уређује одбор састављен од Владимира Св. Симића, Др. Видана О. Благојевића и Др. Радоја Ј. Вукчевића, адвоката

САДРЖАЈ:

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Позив на Десету редовну скупштину Адвокатске Коморе у Београду 455

Извештај Одбора Адвокатске Коморе у Београду за X редовну скупштину 456

Благајнички извештај 463

Извештај Дисциплинског већа 467

Текст Правилника Добротворног фонда донет на прошлогодишњој скупштини 470

Правилник Добротворног фонда Адвокатске Коморе у Београду одобрен од стране Министра правде 471

Из Адвокатске Коморе 472

чланци

Конгрес Међународног савеза адвоката од Милана Ж. Живадиновића адвоката — Београд 474

О надлежности и поступку код депозита од Душана П. Мишића, судије Окружног суда за округ београдски 480

Да ли адвоката као пуномоћника других лица, може у споровима код среских судова

ва заменити на расправним рочиштима намештеник његове канцеларије који није адвокатски приправник од Јовице Б. Мијушковића, судије Среског суда за град Београд 483

СТАЛЕШКО ПРАВОСУЂЕ

Неплаћање чланског улога Адвокатској комори претставља дисциплински преступ повреде дужности адвокатског звања из § 50. Зак. о адво. у вези § 61. т. 11. Пословника Коморе од Р. С. 495

СУДСКА ПРАКСА

Кад адвокат поверени му посао не доврши услед отказа пуномоћија од стране властодавца, припада му право на награду за свршене послове по уговору, без обзира на то, да ли је отказ пуномоћија дошао као последица његове кривице од Тихомира М. Ивановића, секретара Касационог суда у Београду 496

Може ли се у порабном поступку тражити раскид уговора о закупу на основу § 704 грађ. зак. од Драг. Герасимовића, судије Среског суда за град Београд 498

Уредништво Бранича налази се у Дечанској 13/II. Рукописи се неввраћају. Прештампавање градива из часописа допуштено само са тачним означањем извора.

Бранич доноси: расправе и чланке којима је смер заштита интереса адвокатског реда и ширење професионалне свести, службена саопштења Адвокатских комора којима служи као званични орган, и расправе и чланке из свих области права и прати развој правног живота у земљи и иностранству.

Бранич излази крајем сваког месеца. — Годишња претплата за Бранич износи 120.— дин. За адвокате изван територије Београдске адвокатске коморе, адвокатске приправнике, судије и судијске приправнике годишња претплата износи 60.— дин. Поједини број 10.— дин.

УНИВЕРЗИТЕТ СКОПЈЕ

Q застарелости права Поглаварства града Београда за наплату електричне струје од Драг. Герасимовића, судије Среског суда за град Београд ... 500

Има ли места тражењу повраћаја у пређашње стање ако странци позив за рочиште није у опште достављен или ако је у позиву погрешно означен час? од Драг. Герасимовића, судије Среског суда у Београду ... 500

Муж има право да ужива женин мираз све док је брак у сили и важности, без обзира што између супружника не постоји и фактична заједница од Јована Д. Смљанића, секретара Касац. суда у Београду ... 502

По §§ 810. и 811. грађ. зак. сопственик аутомобила одговоран је за штету коју његов шофер нанесе трећим лицима, ако шофер није био стручно лице од Јована Д. Смљанића, секретара Касац. суда у Београду 505

Примени прописа § 928. а) грађ. зак. који предвиђа специјалну

краћу застарелост од опште, има места само у случају ако радник погођене послове сам ради, у противном има места примени општег прописа о застарелости из § 930. а) гр. зак. од Јована Д. Смљанића, секретара Касационог суда у Београду ... 507

Уговори о избраном суду закључени са државом, како пре тако и после ступања на снагу Закона о државном рачуноводству немају правног дејства, пошто по § 24 зак. о држ. рач. све спорове са државом могу судити само редовни судови од Јована Д. Смљанића, секретара Касационог суда у Београду ... 509

ПРИКАЗИ

Ђ. Ж. М.:
Систематизована збирка девизно-валутних прописа Кр. Југославије од Милоша Р. Софреновића ... 512

БЕЛЕШКЕ ... 512

САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА ... 513

ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА ... 514

НОВЕ КЊИГЕ

Позив на скупштину

У смислу § 44. слова з) Закона о адвокатима и § 3. Пословника Коморе, а на основу одлуке Одбора коморе од 28. септембра 1938. године сазивам X редовну скупштину Адвокатске коморе у Београду за недељу 30. октобра 1938. године у 9 часова пре подне у сали Окружног суда за округ београдски са обим дневним редом:

1. Отварање скупштине и саопштења претседника;
2. Избор три оверача записника;
3. Избор три бројача гласова;
4. Извештај Одбора коморе о раду у прошлој години;
5. Завршни рачун за 1937. годину и давање разрешнице;
6. Решавање о буџету за 1939. годину;
7. Избор Заступника коморе и три заменика заступника коморе;
- 8) Избор претседника Дисциплинског већа, два заменика претседника Дисциплинског већа и четири члана Дисциплинског већа;
9. Избор четрнајест адвокатских судија за Адвокатско дисциплинско веће код Касационог суда;
10. Избор осам чланова за испитну комисију;
11. Питања и предлози у смислу § 5. Пословника коморе.

АДВОКАТСКА КОМОРА

Бр. 2919

29 септембра 1938. год.

БЕОГРАД

Претседник,

Владимир Св. Симић, с. р.

ИЗВЕШТАЈ

Одбора Адвокатске коморе у Београду за X
редовну годишњу скупштину на дан
30. октобра 1938. године

Овај извештај обухвата рад Адвокатске коморе од 1. октобра 1937. год. до конца септембра 1938. год.

I део — Извештај о раду Коморе.

Именик адвоката. У именуку адвоката било је на дан 30. септембра 1938. године уписано 708 адвоката. Истога датума прошле године у именуку било је уписано 678 адвоката. Прираштај износи 30 адвоката. Кретање броја адвоката у вези са адвокатским имеником било је овако: На дан 30. септембра 1937. године било је уписано 678 адвоката. У току 1937. и 1938. године закључно са 30. септембром 1938. године уписано је нових 47 адвоката а избрисано 17 адвоката. $(678+47=725-17=708)$. Од уписаних 47 адвоката 27 били су раније адвокатски приправници, 11 били су раније адвокати, 8 били су пензионери и 1 је био судија у оставци. $(27+11+8+1=47)$. Брисања из именика адвоката извршена су: 6 због својевољног одрицања (оставка), 6 због преласка у државну службу, 4 због смрти и 1 због душевне болести. $(6+6+4+1=17)$.

Цифра од 708 адвоката преставаља највећи број адвоката од оснивања Коморе. Уједно и цифра 30 преставаља највећи број годишњег прираштаја адвоката. Откако је установљен тачан именик адвоката у 1930. години кретање броја адвоката било је:

Г о д и н а								
1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
683	669	670	663	672	665	663	678	708

Како се из предње табеле види, најмање адвоката било је 1933. и 1936. године (663) а највише 1938. године (708). Разлика између најмањег и највећег броја адвоката износи 45. Ако се узме број адвоката у 1930. години види се, да је исти падао за 20 и пењао за 25.

Изнето стање адвоката у цифрама тешко би могло да послужи као сигурна база за даља предвиђања о повећању, или опадању броја адвоката. Све то зависи од будућих прилика, које се данас ни са приближном сигурношћу не могу предвидети.

У току прошле године преселило се у смислу § 34. Зак. о адвокатима из једног места у друго на територији наше Коморе 10 адвоката.

Именик адв. приправника. На дан 30. септембра ове године у именику адв. приправника било је уписано 364 приправника. Истога дана прошле године било је уписано 308 приправника. У току године уписано је нових 164 а избрисано 108 приправника ($308+164=472-108=364$). Адвокатски приправници брисани су и то: 19 по одјави принципала, 49 због ступања у државну службу, 13 због служења рока у кадру, 22 због непоследног уписа у именик адвоката, 4 због преласка на територију других Комора и 1 због ступања у приватну службу ($19+49+13+22+4+1=108$).

Кретање броја адвокатских приправника види се из следеће табеле:

Г о д и н а								
1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
140	128	121	140	161	200	232	308	364

Из предње табеле може да се запази да се број адвокатских приправника почев од 1932. године константно пење. Слика изгледа овако:

Г о д и н а						
1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	19	21	39	32	76	56

Очекивање о порасту броја адв. приправника, које је Одбор изразио у прошлогодишњем извештају, имало је основа. Исти разлози који су постојали прошле постоје и ове године, те је врло вероватно да ће се број адвокатских приправника и у текућој години повећати.

Контрола вежбе адв. приправника, и ако није вршена у пуној мери, пошто то технички за сада још није изводљиво, била је у току протекле године знатно ефикаснија него у раздобљу од 1. октобра 1936. до 30. септембра 1937. године. Комора и овом приликом апелује на све адвокате и адв. приправнике да је у овоме послу помогну. На свим адвокатима и свим адвокатским приправницима лежи, ако не законска, сигурно сталешка дужност, да пријављивањем сваког познатог случаја онемогуће фиктивну вежбу адв. приправника.

Именоване преузиматеља адв. канцеларија. Одбор је у току протекле године именован 3 преузиматеља канцеларија умрлих адвоката; 4 преузиматеља канцеларија адво-

ката избрисаних због одрицања и 5 привремених преузиматеља канцеларија адвоката, који су били лишени слободе због политичких кривица — свега 12. Као и ранијих, тако се и ове године увек водило рачуна о жељама адвоката и родбине адвоката у питању личности приликом именовања преузиматеља канцеларија.

Одређивање заступника сиромашних и браниоца по званичној дужности. У току протекле године било је одређено 187 заступника сиромашних странака по грађанском парничном поступку и то: 39 у Београду и 148 у унутрашњости. Број заступника сиромашних у поређењу са бројем ових у периоду од 1. октобра 1936. до 30. септембра 1937. године повећао се за 39. Ову своју дужност адвокати врше, може се рећи, беспрекорно.

Осим заступника сиромашних које Комора по одлукама судова одређује и о којима води тачну евиденцију, многи адвокати бивају одређивани за браниоце окривљених који по закону морају имати браниоца. Ово одређивање врше судови непосредно. Комора због тога није у могућности да води тачну евиденцију ових бранилаца, но према прибављеним информацијама, може се узети да је њихов број велики. Најзад, адвокати из Београда стално бране по званичној дужности бесплатно окривљенике пред Државном судом за заштиту државе.

Из ових констатација се несумњиво утврђује да су адвокати на територији ове Коморе стално ангажовани у заступању странака и окривљених по званичној дужности и без икакве награде. Адвокати ове дужности обављају без приговора и савесно. Али, нажалост, ни адвокати ни адвокатура за ову услугу државном правосуђу не налазе ни на којој страни признање. Напротив, показује се тенденција сужавања круга адвокатског рада па тиме и смањење адвокатске зараде. Комора је у сваком конкретном случају интервенисала, а и Савез Комора на овогодишњој скупштини у Дубровнику заузео је јасан став у овом питању сужавања адвокатске делатности. Резултати међутим данас не зависе од нас већ од воље и схватања надлежних. (Видети резолуцију VIII Скупштине Савеза Комора у Браничу Бр. 6/38. на стр. 324).

Пискарачи. Комора је у протеклој години појачала гоњење пискарача, против којих је поднела 85 тужби (37 тужби више но у раздобљу од 1. октобра 1936. до 30. септембра 1937.). Резултат је следећи: пресудом је осуђено 21, ослобођено 9, решењем обустављен крив. поступак 2, одустанак од тужбе 1 и 52 остало нерасправљено.

У последње време судови показују нешто већу строгост у поступку против пискарача. Ова мера, сама за себе, ипак ни издалека није довољна да се спречи бесправан и штетан рад пискарача. Чак кад би судови и најригорозније поступали против пискарача ни то не би било довољно да потпуно онемогући њихов рад, јер се они довијају на све могуће начине да не потпадну под кривичну одговорност. Потребно би било предузети радикалне мере, за које се Комора од свога постанка залагала,

да се рад пискарача онемогући али надлежне власти нису биле вољне да правилно оцене важност овога питања.

Док се једном не схвати да је нестручан рад пискарача штетан по јавноправни поредак у земљи као и по интересе странака, Комори не остаје ништа друго, него да, као и досада, подноси предлоге за кривично гоњење истих, и да на претресима тражи строгу осуду окривљеника по закону.

Адвокатска тарифа. Принуђени смо да и данас констатујемо, и ако ређе, случајеве непримене адвокатске тарифе, која је у важности још од 1. марта 1936. године, ма да Београдски Апелациони суд по изјављеним правним лековима примењује прописе тарифе. Ипак, ми са тим не можемо бити задовољни, јер се адвокати приморавају да улажу правни лек због неправилне примене тарифе од стране нижих судова. Комори у току године нису стизале многе жалбе по питању неправилне примене тарифе, те се ово зло, у колико га има, не може сматрати као систем, због чега Комора није имала разлога да на надлежном месту предузима неке особите мере.

Опорезивање адвоката. У овоме послу Комора учествује путем својих чланова у пореским одборима, које сходно закону предлаже. Из извештаја које подносе ти наши чланови види се, да је у највећем броју случајева опорезивање адвоката извршено по једном разумном и правичном мерилу али да то, нажалост ипак није постигнуто у доста случајева. Услед тога има извесних разлика које се не могу правдати. Један део тих неоправданих опорезивања бива коригован у поступку по жалбама пред Рекламационим одборима, где такође имамо своје делегате, а други део иде у расправу по административно-судском поступку.

У колико то стоји до Коморе она је учинила и чини своју дужност, али то питање по самом закону није материја о којој она може да одлучује. Стална тенденција сужавања адвокатског рада и смањења адвокатске зараде јесу објективне чињенице које Комора непрестано истиче пред надлежне факторе. У томе правцу Комора ће продужити свој рад.

Тужбе против адвоката и адв. приправника. Нових тужби против адвоката и адв. приправника дошло је у току године 137, те је на решавању, са преосталих 20 тужби из претходне пословне године, било укупно 157 тужби. Од овога броја послато је Дисциплинском већу 54, заступнику Коморе 10, Одбору тројице 7 тужби. Одбор је 64 тужбе одбацио, односно нашао да по истима нема места тражењу дисциплинског поступка, а по 22 тужбе још води поступак. Број тужби против адвоката и адв. приправника у упоређењу са претходном пословном годином нешто се повећао.

Ова околност нема значење повећања дисциплинских деликвената у опште, јер је знатно повећан и број адвоката, а с друге стране неки адвокати, нажалост, дозвољавају да буду више пута тужени. С обзиром на извесне знаке, није без основа очекивање, да ће у наредној години број тужби против адвоката и адв. приправника бити мањи.

Казне по § 44 сл. к.) Зак. о адвокатима. Вршећи дужност у смислу прописа Закона о адвокатима и Пословника Коморе, Одбор је применио санкције за непоступање по његовим наредбама и изрекао 20 новчаних казни по § 44 сл. к.) Зак. о адвокатима. И ове као и претходне године, важно је напоменути, да се број изречених новчаних казни не поклапа са бројем кажњених адвоката, пошто је изванредан број адвоката више пута новчано кажњаван. Постоји још и данас, истина, врло мали број адвоката, који сматра да себи може дозволити неодговарање на тужбе и непоступање по наредбама Коморе. Против таквих адвоката тражен је дисциплински поступак.

Све новчане казне у колико су наплаћене књижене су у корист рачуна Добротворног фонда.

Члански улози. Одбор је за наплату чланских улога од неуредних платиша продужио праксу регулисања дугова на почек, односно у месечним ратама. Сваком члану дата је пуна могућност да свој дуг регулише на тај начин, што је сам могао ставити предлог исплате. Одбор је предлоге ценио и исте у највише случајева прихватао. За оне који ни на овако погодан начин нису хтели да регулишу једну своју неоспорну дужност, Одбор је тражио дисциплински поступак, јер је неплаћање чланског улога огрешење о дужност адвокатског звања из § 50. Зак. о адвокатима у вези тач. 11. § 61. Пословника Коморе. Наше Дисциплинско веће у свом поступку било је врло толерантно и сваки пут, кад је тужени адвокат на претресу изјавио да ће у извесном одређеном року регулисати питање свога дуговања Комори, одлагало је претрес на неодређено време, како би се туженим адвокатима дала могућност да избегну дисциплинску казну. Али у случајевима где добре воље није било, Дисциплинско веће изрицало је казне.

Измене и допуне Пословника Коморе. Прошлогодишња скупштина извршила је измене и допуне § 43. Пословника. Министар правде одобрио је ове измене и допуне 4. децембра 1937. године под Бр. 107471. Текст измена и допуна публикован је у Службеним новинама од 21. децембра 1937. године. Поред овога у виду измене извршена је у ствари исправка једне штампарске погрешке у § 4. ст. III. Пословника, где је место погрешне цифре „11“ стављена права цифра „5“.

Остали административни рад Коморе. Комора је у току године примила у рад 4073 предмета, дакле 489 предмета више него у претходној пословној години, па ипак су предмети решавани без застоја. Изузетак чине само тужбе против адвоката и адв. приправника, које по сили поступка на окончање дуже чекају.

Поред редовног административног пословања, Комора је вршила и друге послове из области општега значаја за адвокатуру и правосудје. Овај рад Одбор је обављао по принципу поделе рада т. ј. путем реферата и уз сарадњу својих ужих Одбора. У том циљу био је један такав Одбор — Одбор за давање мишљења по предлозима закона и уредаба — проширен са члановима ван Одбора Коморе. Тако проширен овај Одбор је одр-

жао у току године један низ седница ради давања мишљења по Предоснови новог Грађанског законика. Ово мишљење је израђено и предато Министарству правде (штампано је у Браничу Бр. 3. — свесци за март 1938. год. на стр. 91—102).

На овом месту морамо констатовати, да још од надлежних није уважен захтев Савеза адвокатских Комора из свих Комора у земљи појединачно, да и делегати нашега реда учествују у раду на пројектима закона и уредаба. Ми сматрамо да би то било нужно и да би практично искуство наших делегираних чланова у томе, за нашу земљу изванредно важном послу, могло само користити.

И остали ужи Одбори као за чланске улоге, за контролу вежбе адвокатских приправника, за предавања и конференције, за Бранич, за коморину библиотеку, пословали су у току године. Овај подељен а заједнички рад мора се продужити и још више усавршавати.

Добротворни фонд. Као што је познато, прошла скупштина решила је да се оснује Добротворни фонд под именом: „Добротворни фонд Адвокатске Коморе у Београду“ и за његово пословање прописала Правилник, чији је текст као саставни део записника скупштинског штампан у Браничу бр. 11. свесци за новембар 1937. године на страни 554. Одбор Коморе поднео је овај Правилник Министру правде на одобрење. Министар правде учинио је извесне измене од којих се главна односи на начин публикаовања Правилника, док су све остале измене више стилистичке природе. Скупштина је за ступање у живот и добијање обавезне снаге Пословника предвидела публикацију преко Бранича, а Министар правде је то изменио и прописао објаву преко Службених новина.

Како су измене такве природе, да би их са сигурношћу и скупштина прихватила, а у жељи, да што пре уведе у живот ову корисну институцију, Одбор је сам прихватио измене које је у Правилнику Добротворног фонда учинио Министар правде, са вером, да ће се данашња скупштина са овим сагласити. Правилник је објављен у Службеним новинама од 8. августа 1938. године Бр. 177. Ради упоређења штампаћемо обадва текста (текст који је скупштина примила и текст са изменама које је Министар правде учинио) у октобарском броју Бранича.

Добротворни фонд у току прошле пословне год. издао је на име помоћи адвокатима и адвокатским породицама 28.600.— динара. Рачунско стање фонда изнето је у благајничком извештају.

Б р а н и ч. Као месечни Коморин часопис Бранич је штампан у протеклој години т. ј. од 1. октобра 1937. до 30. септембра 1938. на 610 страна, задржавши у погледу уређивања исти правац кога се и раније држао. Морамо са жаљењем, не знамо већ по који пут, констатовати да се недовољна сарадња адвоката на своје стручном часопису ни у минулој години није повећала. А Бранич би адвокатима и адв. приправницима био много кориснији кад би сарадња адвоката била већа. Адвокати треба за свој часопис да покажу веће интересовање.

Бранич се адвокатима, који уредно плаћају члански улог, до-
ставља бесплатно.

Предавања и конференције. Комора је у протек-
лој пословној години у својим просторијама приредила низ пре-
давања и једну конференцију. Тема предавања био је нови Из-
вршни поступак, док се конференција бавила питањем просто-
рија и особља Среског суда за град Београд с обзиром на про-
ширену стварну надлежност среских судова. Како на предавања,
тако и на конференцију, поред адвоката, били су позивани судије,
судијски и адвокатски приправници. Позиви су вршени путем
дневних листова и специјалним афишима по београдским судо-
вима. Комора ће и ове године наставити са приређивањем пре-
давања и конференција, са жељом, да посета буде обилнија но
прошле године. О одржаним предавањима и конференцији об-
јављена је белешка у Браничу бр. 4. свесци за април 1938. године
на страни 197—8.

Савез Комора. По своме местном положају наша Ко-
мора упућена је више но и једна друга на одржавање тесне са-
радње са Савезом Адвокатских Комора, без обзира у коме се
месту у току године сходно статутима Савеза налази његово се-
диште. Као сваке тако је и ове године наша Комора преко сво-
јих делегата узела врло активно учешће у раду годишње скуп-
штине Савеза. Скупштина је ове године одржана у Дубровни-
ку 29. маја. Извештај са ове скупштине публикован је у Браничу
бр. 6. свесци за јуни 1938. године.

Међународни Савез адвоката. Рад ове велике ме-
ђународне организације адвоката у главном долази до изржаја
на годишњим скупштинама, односно конгресима. Последњи кон-
грес — девети по реду — одржан је од 8. до 11. септембра ове
године у Будимпешти. Од стране наше Коморе овоме конгресу
присуствовали су претседник г. Владимир Симић и заменик прет-
седника г. Милан Живадиновић и то: г. Симић у својству деле-
гата нашег Савеза Комора а г. Живадиновић у својству члана
Савета Међународног савеза. Ове године конгрес је у Савет од
Југословенских делегата изабрао претседника загребачке Коморе
и претседника Савеза Адв. Комора Краљ. Југославије г. Др. Ива
Политеа, претседника наше Коморе г. Владимира Симића и заме-
ника претседника наше Коморе г. Милана Живадиновића.

Рад конгреса у Будимпешти исцрпно је приказан у Браничу
бр. 10. свесци за октобар ове године.

Секретар,
Драгомир Ивковић

Претседник,
Владимир Св. Симић

II. Део. Благајнички извештај.

1. Завршни рачуни за 1937. годину

Рачун прихода и расхода Адвокатске коморе у Београду на дан 31. децембра 1937. године.

Приход:

1. Рачун уписнина адв. и адв. приправника	Дин.	116.200.—
2. „ чланских улога	„	325.552.—
3. „ такса	„	3.932.50
4. „ камата на новац код Држ. Хип. Банке	„	1.246.—
		<hr/>
	Дин.	446.930 50

Расход:

1. Рачун административних трошкова . .	Дин.	249.430.40
2. „ Бранича	„	64.198.—
3. Дотација Потпорном фонду са Р-на уписнина према буџету	„	10.000.—
4. Вишак прихода над расходима . . .	„	123.302.10
		<hr/>
	Дин.	446.930.50

2) Рачун Потпорног фонда Адвокатске коморе у Београду на дан 31. децембра 1937. године

1. Салдо из 1936. године	Дин.	80.076.—
2. Прилози	„	800.—
3. Камата на новац код Држ. Хип. Банке	„	2.556.—
4. Дотирано по буџету концем 1937. год. са Р-на уписнина	„	10.000.—
		<hr/>
	Дин.	93.432.—
Исплаћено на име помоћи у 1937. год. . .	„	12.000.—
Имовина Потпорног фонда на дан 31-ХII-1937.	Дин.	81.432.—

Књиговођа,
J. Деић

Благајник,
Сима Алкалај

Контролни Одбор Адвокатске коморе у Београду прегледао је овај Рачун Прихода и Расхода, као и Рачун Потпорног фонда у смислу § 26. Пословника Коморе, сравнио их са књигама и документима и нашао да су потпуно тачни и исправни.

23. фебруара 1938. год.
Београд

Савко Дуканац
Др. Јанко Олић
Дим. С. Крчевинац

Биланс Адвокатске коморе у Београду
на дан 31. децембра 1937. године

Активна:

1. Р-н Благајне

а) у каси	Дин.	8.243,15	
б) код Пошт. штедионице	„	44.850,19	
в) код Држ. Хип. Банке	„	160.996.—	214.089,34

2. Р-н намештаја и прибора

На дан 31-ХII-1936. год.	Дин.	147.529,50	
Извршен отпис за све раније год. „	„	109.794,50	37.735.—

3. Р-н потраживаних чланских улога

На дан 31-ХII-1936. год.	Дин.	780.258.—	
Више наплаћено чланског улога него што је задужење у 1937. г. „	„	2.732.—	777.526.—
			<u>1,029.350,34</u>

Пасива:

1. Р-н. Пошторног фонда . . . . . Дин. 81.432.—

2. Р-н имовине:

а) на дан 31.ХII-1936. год.	Дин.	890.473,69	
б) допис вишка прихода над расходима у 1935. години	„	32.469,05	
	Дин.	922.942,74	
в) Отпис на намештају за све раније године	Дин.	109.794,50	
	Дин.	813.148,24	

г) наплаћено више чл. улога него
што износи задужење у 1937 г. Дин. 2.732.—

Дин. 891.848,24

3. Р-н привремених рачуна

Остатак који има да се исплати за израду
библиотеке и ормана за књиге . . . . Дин. 14.200.—

4. Допис вишка прихода над расходима
имовини у 1937. години . . . . . „ 123.302,10

Дин. 1,029.350,34

Књиговођа,
Ј. Деић

Благајник,
Сима Алкалај

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Контролни одбор Адвокатске коморе у Београду прегледао је овај Биланс у смислу § 26. Пословника Коморе, сравнио га са књигама и документима и нашао да је потпуно тачан и исправан.

23. фебруара 1938. год.
Београд

Савко Дуканац
Др. Јанко Олић
Дим. С. Крчевинац

II. Извештај

Последњих година Одбор Коморе трудио се, да трошкове коморе смањи на најнижу меру, а с друге стране да обезбеди прикупљање редовних комориних прихода и да на тај начин установи равнотежу у буџету Коморе, и омогући Комори онај минимум прихода који је потребан да Комора може пристојно и са успехом да одговори својим дужностима.

После више година, у којима је буџетирање завршено са губитком, у 1936. години показао се скроман вишак прихода над расходима.

Предвиђајући да ће се побољшање убирања прихода продужити и у 1937. год. ми смо вам предложили за 1937. год. буџет у коме смо предвидели вишак прихода над расходима од Дин. 6.210.—

Међутим захваљујући енергичним мерама које је Одбор коморе предузео ради наплате потраживања, ми смо прошлу годину завршили са вишком прихода од 123.302.10 динара.

Кретање благајне у 1937. год. било је следеће:

Готовина на дан 1. јануара 1937. год.	Дин.	62.947.24
Од уписнина адв. и адв. приправника и казни	„	116.200.—
Од чланских улога	„	325.552.—
Од такса	„	3.932.50
Камата на новац код Држ. Хип. Бан. (коморин)	„	1.246.—
„ „ „ „ „ „ „ (фондов)	„	2.556.—
Прилози Потпорном фонду	„	800.—
Тако да је благајна у току 1937. год. расподела са укупно	Дин.	<u>513.233.74</u>

Насупрот овим приходима Комора је имала у току 1937. год. ове издатке:

Административни трошкови

Кирија	Дин.	36.000.—
Канцеларијски материјал	„	3.154.—
Ман. так. и пров. код Пошт. штед. „	„	806.90
Селидбени трошкови и смештај „	„	39.424.—
Путни трошкови и дневнице „	„	5.916.50
Службенички порез и осиг.	„	13.765.75
Плате	„	124.000.—
Телефонске таксе	„	2.440.—
Непредвиђени издаци	„	13.314.25

Пошт. и огл. так. и Сл. новине	„	3.352.—	
Огрев, осветлење и остале дажб.	„	7.257.—	249.430.40
„Бранич“	. . . . .	Дин.	64.198.—
Помоћ адвокатским породицама	. . . . .	„	12.000.—
			<u>Дин. 325.628.40</u>
За селидбене трошкове исплаћено у 1936. години	. . . . .	Дин.	12.248.—
Има још да се исплати за библиотеку	. . . . .	„	14.200.—
			<u>Дин. 299.144.40</u>
Готовина на дан 31. децембра 1937. год.	. . . . .	„	214.089.34
			<u><u>Дин. 513.233.74</u></u>

Одбор Коморе моли скупштину да изволи накнадно одобрити прекорачење одобрених расхода у износу **Дин. 7.628.40.**

Стање Потпорног фонда на дан 1-1-1937. год.	Дин.	80.076.—	
Прилози	„	800.—	
Камата на новац код Држ. хип. банке	. . . . .	„	2.556.—
Дотирано концем 1937. год. по буџету	. . . . .	„	10.000.—
			<u>Дин. 93.000.—</u>

Издато на име помоћи у току 1937. године „ 12.000.—

Стање Фонда на дан 31. децембра 1937. год. Дин. 81.432.—

Подносећи вам завршне рачуне, извештај, предлог буџета са потребним овлашћењима, Одбор Коморе моли скупштину да изволи исте одобрити и издати разрешницу за благајничко пословање у 1937. години.

3) Предлог буџета за 1939. годину

I Буџет

а) Расходи

1. Лични издаци:

а) Хонорар шефу канцеларије	60.000.—	Плате: књиговође и дактилографа	26.400.—; чиновника	24.000.—; и служитеља	14.400.—	Дин.	124.800.—
б) За пригодне награде, за награде дневничара, за преводе, преписе и сл.	. . . . .	„	15.000.—				
в) Службенички порез и осигурање	. . . . .	„	15.000.—				
г) Путни трошкови и дневнице делегата за Савез комора, заступника Коморе и његових заменика и чланова из унутрашњости	. . . . .	„	25.000.—				

5. Материјални издаци:

а) Чланарина Савезу комора	. . . . .	„	3.600.—
б) Закуп канцеларија	. . . . .	„	36.000.—
в) Осветлење, огрев и остале дажбине	. . . . .	„	10.000.—

г) Поштанске таксе, Службене новине и прет- плате	„	4.000.—
д) Канцеларијски материјал	„	7.000.—
ђ) Бранич	„	60.000.—
е) Телефонске таксе	„	4.000.—
ж) Непредвиђени издаци	„	5.000.—
з) Дотација потпорном фонду према § 43. тач. е) Зак. о адвокатима	„	5.000.—
		Свега динара 314.400.—

б) Приходи:

а) Редовна чланарина 450 адвоката по 480.— дин. годишње	Дин.	216.000.—
б) Дуговани члански улози	„	50.000.—
в) Уписнине адвоката и адв. приправника	„	42.000.—
г) Разне таксе и непредвиђени приходи	„	6.000.—
д) Камате	„	3.000.—
		Свега Дин. 317.000.—
Вишак прихода над расходима	„	2.600.—
		Дин. 314.400.—

II Овлашћења

- а) На случај потребе допушта се вирманисање између појединих позиција изузев оне намењене Фонду за потпору адвоката и њихових породица у износу од 5.000.— дин.
- б) У колико се из текућих прихода не би могли покрити редовни издаци, може се у ту сврху употребити готовина која се покаже на дан 31. децембра 1938. године.

III Чланарина

Одбор Коморе предлаже да чланарина и на даље остане у висини од Дин. 40.— месечно, односно Дин. 480.— годишње.

IV Бранич

Одбор моли Скупштину да реши да се и у будуће Бранич шаље само оним члановима који свој члански улог редовно плаћају.

Благајник
Сима Алкалај

Претседник
Владимир Св. Симић

III део. Дисциплинско веће

На последњој скупштини од 31. октобра 1937. год. изабрани су ови нови чланови Већа: за заменика претседника већа Мијатовић Павле, адв. из Београда, а за чланове: Ненадовић Љубомир, Равник Др. Јожа, Димитријевић Борислав, Мићовић Саво, Марти-

нових Александар, Обрадовић Милета, Радовић З. Драгош и Супић Др. Марко, адв. из Београда.

У смислу § 61 Зак. о адв. и § 70 Послов. Коморе извршен је овај распоред по зборовима и то:

I Збор

Претседник већа: *Вагнер Ј. Стеван*, адв. из Београда
Заменик претсед. већа: *Влајић Божидар*, адв. из Београда

Чланови: *Димитријевић Борислав*, адв. из Београда
Димитријевић Љубиша, адв. из Београда
Милојковић Александар, адв. из Београда
Приндић Јован, адв. из Београда

II Збор

Зам. претседника: *Мијатовић Павле*, адв. из Београда

Чланови: *Ненадовић Љубомир*, адв. из Београда
Лекић Богдан, адв. из Београда
Радовић Никола, адв. из Београда
Анастасијевић Методије, адв. из Београда

III Збор

Зам. претседника: *Илић С. Драгољуб*, адв. из Београда

Чланови: *Стуцаревић Ђорђе*, адв. из Београда
Равник Др. Јожа, адв. из Београда
Миленковић Ст. Бранислав, адв. из Београда
Обрадовић Милета, адв. из Београда

IV Збор

Зам. претседника: *Атанасијевић Радован*, адв. из Београда

Чланови: *Мићковић Саво*, адв. из Београда
Маршиновић Александар, адв. из Београда
Николић Александар, адв. из Београда
Радовић З. Драгош, адв. из Београда

Чланови заменици: *Аћимовић Милан и Супић Др. Марко*, адв. из Београда

Сам рад дисциплинских кривица кретао се у протеклој години овако:

Предмети у дисциплинском већу

Из прошле године остало је на раду:

а) Код истраж. повереника	14
б) „ Заступ. Коморе	1
в) Ван оделења	2
г) По оделењима	70
д) У овој години од скупштине до данас дошло је нових предмета	139

Свега предмета 226

Из ових цифара по упоређењу са цифрама из ранијих година појављује се једно изненађење. У ранијим годинама добијало је Дисциплинско веће обично 60—70 нових предмета. Ове године појављује се огроман број 139 за нове предмете. Два пута више

но прошлих година. Ствар је лако објашњива. Суд је ове године први пут у смислу пословника Адв. коморе и Закона о адвокатима судио 85 предмета због неплаћања чланских улога а остатак од 54 предмета била су дела слична ранијим кривицама. По себи се разуме, да су због тога четири збора Дисциплинског већа имала целе године много више посла но обично. Успех самог рада Дисциплинског већа по кривицама због неплаћања улога био је приличан али не и похвалан за адвокатски ред, јер је Комора, истина, наплатила од дугујуће чланарине овом принудном мером једну знатну суму али за наш углед било би лепше и достојније да своје дужности и обавезе у првоме реду према нашој заједничкој кући — Адвокатској комори, извршимо сами и добровољно без интервенције Дисциплинског већа.

По зборовима на раду било је предмета:

	Из прошле године	Из ове године	Свега предмета
I Збор	17	42	59
II "	21	29	50
III "	19	21	40
IV "	13	25	38
Свега предмета			187

Од ових предмета расправљено је по зборовима:

	Пресудама	Решењима прекид истрага	Остало је у раду	Свега
I Збор	37	5	17	59
II "	21	9	20	50
III "	19	6	15	40
IV "	24	5	9	38
	101	25	61	187

Од целокупног броја предмета:

а) осуђени су пресудама оптужени по	71 предмету
б) ослобођено " " "	28 предмета
в) решењима прекинута истрага "	25 "
г) остало у раду	61 предмет
д) враћено одбору	25 предмета
ђ) ван оделења	1 предмет
е) код Заступ. Коморе	2 предмета
ж) " Истраж. повереника	13 "

Свега 226 предмета

Због повреде дужности свога звања пресуђено је 68 предмета а због понашања које је на штету угледа и части адв. ста-

лежа 3 предмета — свега 71 предмет. Због неизјављене жалбе постало је извршно:

а) пресуда	42
б) решења	24

а једно је оснажено од Касац. суда.

Код Касационог суда налазе се данас 17 предмета на суђењу.

Од враћених предмета Касациони суд је пресуде Дисц. већа оснажио 4, преиначио — смањио казну 3 и поништио 5 — односно ослободио казне.

Према томе 54 пресуде постале су извршне.

Дисциплинско Веће у току године одржало је две заједничке седнице на којима су расправљана питања Дисциплинског већа.

На последњој заједничкој седници чланова већа од 20 септембра т.г. утврђено је, да у смислу § 61 Зак. о адв. и § 68 Послов. Адв. коморе имају иступити из већа: Претседник дисц. већа Вагнер Ј. Стеван, Заменици претседника: Илић С. Драгољуб и Атанасијевић Радован, као и чланови већа: Миленковић Бранислав, Прендић Јован, Анастасијевић Методије и Лекић Богдан, адв. који је поднео оставку на чланство у Дисц. већу.

Претседник већа,
Стеван Ј. Вагнер

Текст Прабилника Добротворног фонда донет на прошлогодишњој Скупштини

§ 1

На основу § 43. (слово д. ђ. и е.) и § 110. Закона о адвокатима, IX редовна годишња скупштина Адвокатске коморе у Београду, решава да се при Комори оснује Добротворни фонд под именом: „Добротворни фонд Адвокатске Коморе у Београду“.

§ 2.

Добротворни фонд је установа Одбора Коморе и улази у његов састав.

§ 3.

Добротворни фонд намењен је једино адвокатима и адвокатским приправницима који су уписани или који су били уписани у именик Коморе у Београду.

§ 4.

Циљ Добротворног фонда је да пружи материјалну помоћ адвокатима и адвокатским приправницима, као и њиховим удовицама, сирочади и родитељима, који су без своје кривице дошли у тежак положај. Помоћ се може доделити и у случају да ова лица већ уживају какву ренту из Пензионог фонда.

§ 5.

Сретства Добротворног фонда су и то:

- 1) половина уписнине адвоката и адвокатских приправника;
- 2) новчане казне против адвоката и адвокатских приправника које изрекну Одбор коморе, Одбор тројице или Дисциплинско веће;
- 3) дотације Адвокатске коморе из њених прихода;
- 4) поклони, легати и т. сл.;
- 5) приходи од имовине фонда.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Имовина Добротворног фонда водиће се потпуно самостално и одвојено од остале имовине коморине.

§ 6.

Добротворним фондом управља Одбор коморе, који такође доноси решења по молбама за помоћ. Решења Одбора коморе одмах су извршна.

Рачун прихода и расхода фонда подносиће се свакој редовној скупштини Адвокатске коморе, одвојено од рачуна прихода и расхода остале имовине Коморе.

§ 7.

За сврхе Добротворног фонда трошиће се редовно само приход а по изузетку и главница, али не више од 10% главнице према стању на дан 31. децембра протекле године.

§ 8.

Одбор коморе не сме доделити никакву потпору адвокату, ако је остао дужан Комори чланарине за дужи период од године дана, а није тражио одлагање плаћања чланарине.

Одбор коморе је дужан да увек са већом благонаклоношћу цени молбе адвоката или његове удове, сирочади и родитеља, ако је уредно одговарао својим обавезама у погледу уплата чланарина, ако је био уредан члан Пензионог фонда и ако никако није кажњаван.

§ 9.

Адвокатски приправник, његова удова и сирочад не могу добити потпору, ако адвокатски приправник није бар годину дана уписан у именик приправника Адвокатске Коморе у Београду.

§ 10.

Док имовина Добротворног фонда не буде износила најмање 150.000.— динара, Одбор ће обратити нарочиту пажњу да додељује помоћ само у најтежим случајевима.

§ 11.

Овај Правилник ступа у живот и добија обавезну снагу када га одобри Министар правде и када буде оштампан у коморином часопису „Бранич“.

Правилник Добротворног фонда Адвокатске коморе у Београду одобрен од стране Министра правде

§ 1.

На основу §-а 43. (слово д., ђ. и е.) и §-а 110. Закона о адвокатима, IX редовна годишња скупштина Адвокатске Коморе у Београду, решава, да се при Комори оснује Добротворни фонд под именом: „Добротворни фонд Адвокатске коморе у Београду.“

§ 2.

Циљ Добротворног фонда је да пружи материјалну помоћ адвокатима и адвокатским приправницима, који су уписани или који су били уписани у именик Коморе у Београду; као и њиховим удовицама, сирочади и родитељима, који су без своје кривице дошли у тежак положај. Помоћ се може доделити и у случају да ова лица већ уживају какву ренту из Пензионог фонда.

§ 3.

Сретства Добротворног фонда су и то:

- 1) половина уписнине адвоката и адвокатских приправника;
- 2) новчане казне против адвоката и адвокатских приправника које изрекну Одбор Коморе, Одбор Тројице или Дисциплинско веће;
- 3) дотације Адвокатске коморе из њених прихода;
- 4) поклони, легати и т. сл.;
- 5) приходи од имовине Фонда.

Имовина Добротворног фонда водиће се потпуно самостално и одвојено од остале имовине коморине.

§ 4.

Добротворним фондом управља Одбор коморе, који такође доноси решења по молбама за помоћ. Противу решења Одбора коморе нема места правном леку.

Рачун прихода и расхода фонда подносиће се свакој редовној скупштини Адвокатске коморе, одвојено од рачуна прихода и расхода остале имовине Коморе.

§ 5.

За сврхе Добротворног фонда трошиће се редовно само приход а по изузетку и главница, али не више од 10% главнице према стању на дан 31. децембра протекле године.

§ 6.

Одбор коморе не сме доделити никакву потпору адвокату, ако је остао дужан Комори чланарине за дужи период од године дана, а није тражио одлагање плаћања чланарине.

Одбор коморе је дужан да увек са већом благонаклоношћу цени молбе адвоката или његове удове, сирочади и родитеља, ако је уредно одговарао својим обавезама у погледу уплата чланарина, ако је био уредан члан Пензионог фонда и ако никако није кажњаван.

§ 7.

Адвокатски приправник, његова удова, сирочад и родитељи не могу добити потпору, ако адвокатски приправник није бар годину дана уписан у именик приправника Адвокатске коморе у Београду.

§ 8.

Док имовина Добротворног фонда не буде износила најмање 150.000.— динара, Одбор ће обратити нарочиту пажњу да додељује помоћ само у најтежим случајевима.

§ 9.

Овај Правилник ступа у живот и добија обавезну снагу када га одобри Министар правде и када буде оштампан у „Службеним новинама“.

МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

Бр. 38207

22. јула 1938. године

Београд

Одобравам предњи Правилник Добротворног фонда Адвокатске коморе у Београду.

7918 1-1

Министар правде,
Милан Симоновић, с. р.

ИЗ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ

Седница од 28. септембра 1938. год.

Претседник Симић у вези са одлуком прошле седнице предлаже за X редовну скупштину следећи дневни ред: 1) Отварање скупштине и саопштења претседништва; 2) избор три оверача записника; 3) избор три брoјача гласова; 4) извештај Одбора Коморе о раду у прошлој години; 5) завршни рачун за 1937. годину и давање разрешнице; 6) решавање о буџету за 1939. годину; 7) избор заступника Коморе и три заменика заступника Коморе; 8) избор претседника Дисциплинског већа; 9) избор четрнајест адвокатских судија за Адвокатско дисциплинско веће код Касационог суда; 10) избор 8 чланова за испитну комисију и 11) питања и предлози у смислу § 5. Пословника Коморе. Одбор прима овај предлог, с тим, да се дневни ред објави преко Бранича и преко Службених новина. Уписани су у именик адвоката: Миодраг Павлићевић и Др. Првислав Гриогоно са седиштем у Београду и Миодраг Лазаревић са седиштем у

www.un... Алексинцу. Одбијен је од тражења уписа у именик адвоката Никола Стојановић у смислу § 4. тач. ж) Зак. о адвокатима.

Одобрено је адвокату Душану Ђ. Илићу пресељење из Рашке у Краљево.

Разрешен је Ђорђе Којовић дужности привременог преузиматеља канцеларије адв. Николе Трифуновића, који је био лишен слободе због политичке кривице.

Уписани су у именик адв. приправника: Станоје Е. Белић код адв. Душана Ристића у Београду са почетком вежбе од 16. септембра 1938.; Александар Цветичанин код адв. Драгољуба Марјановића у Зајечару са почетком вежбе од 20. септ. 1938. год., Боривоје Ђорђевић код адв. Милоша Царевића у Београду са почетком вежбе од 16. септ. 1938. год., Драгослав Ристић код адв. Бранислава Чоловића у Београду са почетком вежбе од 19. септ. 1938. год., Љубица Хаџић код адв. Љотића Димитрија у Смедереву са почетком вежбе од 14. септ. 1938. год., Ђура Гросингер код адв. Богдана Радојевића у Београду са почетком вежбе од 1. септ. 1938. год., Др. Љубомир Поповић код адв. Лазара Кречковића у Београду са почетком вежбе од 21. септ. 1938. год., Божидар Стевановић код адв. Милоша Царевића у Београду са почетком вежбе од 20. септ. 1938. год., Светислав Стојимировић код адв. Милоша Царевића у Београду са почетком вежбе од 26. септ. 1938. год., Драгомир Ђурић код адв. Милана Стевановића у Зајечару са почетком вежбе од 28. септ. 1938. год., Јагош Радовић код адв. Блажа Радовића у Београду са почетком вежбе од 15. септ. 1938. год.

Одобен је прелаз адв. приправницима: Павлу Лукину од адв. Велимира Лукића код адв. Радоја Јосимовића у Београду, Драгутину Костићу од адв. Др. Фрање Клајна код адв. Радована Јеленића у Београду, Ибрахиму Мухамедагићу од адв. Војина Гавровића код адв. Марсела Финца у Београду, Моису Катану од адв. Михаила Кречковића код адв. Велимира Лукића у Београду, Михаилу Влајнићу од адв. Радомира Милашевића код адв. Боре Каменовића у Београду.

Избрисани из именика адв. приправника: Андрија Лустиг под 28. јуном 1938. год. због ступања у држав. службу, с тим, да се од Др. Адама Барте као његовог принципала тражи изјашњење о томе зашто приправника уопште није одјавио; Др. Милослав Радивовић под 31. авг. 1938. год. по одјави принципала, Радош Стаменковић под 13. септ. 1937. год. због служења рока у кадру, с тим, да му се одобри одмах и упис, у именик на вежби код адв. Арсенија Стаменковића у Београду, која му се има рачунати од 14. септ. 1938. год., и Јанко Јанковић под 8. јуном 1938. год. због ступања у државну службу.

Седница од 5. октобра 1938. год.

Одбија се Др. Драган Трохар од тражења уписа у именик адвоката са седиштем у Београду због недостојности поверења.

Оставља се у архиву предмет Др. Жарка Петровића пошто је исти молбу за упис у именик адвоката са седиштем у Београду повукао.

Уписани су у именик адв. приправника: Јован Тадић код адв. Живка Тадића у Београду са почетком вежбе од 29. септ. 1938. год., Миодраг Љујић код адв. Миладина Вукомановића у Крагујевцу са почетком вежбе од 23. септ. 1938. год., Душан Милојковић код адв. Миољуба Мишића у Београду са почетком вежбе од 3. октоб. 1938. год., Всеволод Хитров код адв. Др. Душана Кастела у Београду са почетком вежбе од 29. септ. 1938. год., Михаило Поповић код адв. Андрије Петровића-Његоша у Београду са почетком вежбе од 27. септ. 1938. год., Јанко Брачко код адв. Др. Јанка Олипа у Београду са почетком вежбе од 3. октоб. 1938. год., и Ђорђе Кораћ код адв. Милана Аћимовића у Београду са почетком вежбе од 27. септ. 1938. год.

Одобен је прелаз адв. приправницима: Урошу Грачанину од адв. Добросава Пекоте код адв. Др. Ловра Скаљера у Београду по навршеној бесплатној вежби у суду, Ђорђу Радојловићу од адв. Милана Тадића код адв. Владимира Петровића у Београду по навршеној бесплатној вежби у суду, и Милану Пурићу од адв. Милије Јовичића из Ужича код адв. Васе Тупањанина у Београду, с тим, да плати разлику уписнице за Београд у 150.— дин.

Избрисан је из именика адв. приправника Никола Кривокапић под 18. јан. 1938. год. због ступања у државну службу.

Седница од 12. октобра 1938. год.

Одобрена је президијална одлука Бр. 3084 од 11. окт. 1938. год. којом је због политичке кривике ухапшеном адвокату Др. Драгољубу Јовановићу именован за привременог преузиматеља адв. Нинко Петровић из Београда.

Уписани су у именик адв. приправника: Ђорђе Стојановић код адв. Илије Јов. Стојановића у Зајечару са почетком вежбе од 8. септ. 1938. год., Миљивоје Мијушковић код адв. Драгише Васића у Београду са почетком вежбе од 12. окт. 1938. год., Стојан Б. Поповић код адв. Исака Леви-а у Београду са почетком вежбе од 5. окт. 1938. год., и Артур Шосберггер код адв. Леона Х. Карића у Београду са почетком вежбе од 7. окт. 1938. год.

Вођена је опширна дискусија поводом питања преузиматеља канцеларија умрлих адвоката, па је решено да по овом питању претседник Симић и чланови Одбора: Др. Јанко Олип и Сима Алкалај претходно покушају да нађу једну заједничку платформу која би највише одговарала духу закона, и да се после тога питање поново изнесе пред пленум на решавање.

Примљени су извештаји за X редовну скупштину и то: Одбора Коморе, Дисциплинског већа и благајне као и предлог буџета за 1939. годину.

Милан Ж. Живадиновић, адвокат — Београд.

Конгрес Међународног савеза адвоката

Међународни савез адвоката одржао је свој IX конгрес у Будимпешти од 8. до 11. септембра 1938. године.

По уобичајеној пракси Савеза, првог дана пре подне одржана је свечана седница. Ова је седница држана у великој и луксузној сали Академији наука. Били су присутни, поред великог броја страних и домаћих адвоката, Министар правде, представници правосуђа, администрације и војске.

Свечану седницу отворио је г. Шандор Бедо од Калнока, претседник Савеза мађарских адвоката. У свом говору г. Шандор Бедо поздравио је, на мађарском језику, стране делегате и све присутне изражавајући задовољство што се конгрес држи у Будимпешти. Добио је, затим, реч г. Елемер Конколи, други претседник савеза мађарских адвоката, који је говорио на француском језику у име Савеза мађарских адвоката и свих бароа у Мађарској. Свој говор г. Конколи завршио је речима: „да је Међународни савез адвоката у исто време симбол и прави претставник идеје солидарности међу адвокатима целога света“, позивајући све делегате да пропагирају догме: Правде међу народима и Мира човечанству, како би, најзад, вечити мир завладао у свету. У име мађарске владе, конгресисте је поздравио Министар правде г. Едмонд Микеџ пожеливши успешан рад Конгресу. Г. Микеџ је изразио задовољство што се овај Конгрес држи у Будимпешти у години Светога Стевана, а затим говорећи о Међународ. савезу адвоката изнео је његов значај, не само у погледу професионалних интереса, већ и у односу на Право, Правду

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

и међународни значај. Што се тиче самих адвоката рекао је: да адвокати помажући да се реше разни компликовани случајеви на суду и пружајући својим радом активну помоћ судовима не служе само своме клијенту, већ чине значајне услуге и самој друштвеној заједници.

Потом је претседник Међународног савеза адвоката г. Станислав Ровински, адвокат из Кракова, поздравео Министра правде и присутне, захваливши се у име Савеза на лепом пријему. У даљем свом говору изнео је главне циљеве Међународног савеза адвоката, а затим је приказао јачину Савеза који сада има у својој средини двадесет две нације, међу којима се налазе, поред европских, претставници Сједињених Америчких Држава, (100.000 адвоката), Кине (15.000 адвоката), Републике Аргентине, Египта, Хаити, Либанске Републике итд. На крају, г. Ровински, као пољски држављанин, поздравео је Мађаре, који су од увек били верни његовој домовини.

На истој седници г. Жан Аплтон, адвокат из Париза и почасни претседник Савеза, одржао је предавање о уставном уређењу у Мађарској и о карактеристикама њеног законодавства. У своме предавању г. Аплтон је упоређивао мађарски Устав са уставним уређењем у Енглеској.

Свечана седница завршена је извештајима генералних секретара Савеза, г. г. Луја Сарана, адв. из Париза и Шарла Геда, адв. из Брисла. Из извештаја г. Сарана наводимо обавештења која је дао Конгресу у вези са прогањањем адвоката из политичких разлога у Шпанији и бив. Аустрији. Поводом изречене смртне казне противу г. Рамона Генера Баро, адвоката из Барселоне, Савез је интервенисао у два маха код владе и Министра правде у Барселони да се ова казна не извршује, али на своје апеле није добио никакав одговор, а нема ни обавештења да ли је колега Рамон Генер Баро још увек у животу. У вези са прогањањем адвоката Јевреја у бив. Аустрији, Савез се нарочито интересовао за случај г. Сигфрида Кантора, бив. батониеа из Беча и бив. потпретседника Међународног савеза адвоката, који је дуже времена био у притвору. После вишеструког заузимања и интервенције и код француске владе, успео је Савезу да се г. Кантор ослободи и да му се дозволи улазак у Француску. Сада се г. Кантор налази у Француској, у Греноблу, као приватан грађанин.

* * *

На дан 9 и 10 септембра држане су радне седнице у току којих су донете ове резолуције:

1 По реферату г. Луја Сарана, адвоката из Париза: С у д с к е т а к с е, донета је ова резолуција:

Не закључујући још анкету међу Коморама разних држава, чланица Савеза, Конгрес већ сада изјављује жељу:

1) да тражење правде од суда не буде ниуколико отежано претераним судским таксама;

2) да на почетку поступка не буду наплаћиване никакве таксе или да бар те таксе буду минималне и не претстављају препреке за парничаре;

3) да парничар који је добио парницу не буде ни у ком случају дужан да плати судске таксе место странке која је парницу изгубила; и

4) да у сваком случају, парничар који је успео у спору буде задужен само за онај износ такса у колико буде успео да изврши наплату пресуђених износа од странке која је парницу изгубила.

II По реферату г. Фердинанда Леша, адвоката из Луксембурга: Организација сиромашког права, донета је ова резолуција:

Конгрес прихвата следеће закључке:

1) по утврђеној традицији, адвокати су увек сматрали за дужност да своје време, знање и труд ставе на расположење сиромашних странака. Међународни савез адвоката позива своје чланове да потврде и одрже ову традицију. У земљама, у којима није озакоњено сиромашко право, требало би да тај проблем буде решен у најкраћем року и било би пожељно да се, озакоњене сиромашког права спроведе у тесној сарадњи са заинтересованим Адвокатским коморама;

2) пошто је адвокат позван да помогне сиромашним странкама, проблем сиромашког права треба да буде решен у сарадњи са Адвокатским коморама. Пожељно је дакле да додељивање сиромашког права не буде у искључивој надлежности судова, већ да у томе послу сарађују и Адвокатске коморе;

3) у принципу, адвокат одређен да заступа странку која се користи сиромашким правом, не може да захтева хонорар. Међутим у изузетним случајевима, а по оцени претседника Коморе или Одбора Коморе, адвокат може да прими хонорар, а нарочито онда, када су престали услови који су омогућили странци да се користи сиромашким правом.

Изражава се жеља, да у земљама где је прописана адвокатска тарифа, буде законом предвиђена исплата извесног утврђеног износа адвокатима који су преузели пред судом одбрану сиромашних;

4) ако је заступање неког сиромашног парничара наметнуло адвокату специјалне издатке и нарочите трошкове, било би правично да ти издатци падну на терет Државе или сиромашне странке, нарочито онда кад је сиромашно стање тога парничара престало;

5) адвокат треба да посвети исту марљивост и исту преданост у заступању права сиромашног, и ако овај посао обавља бесплатно, као и у парницама за које је његов рад хонорисан. Одбор Коморе водиће рачуна о примењивању овог принципа;

6) да би се избегле злоупотребе у искоришћавању сиромашког права, изражава се жеља да законодавство сваке државе изда такве прописе по којима ће се строго водити рачуна о материјалном стању парничара, пре него што му се одобри потпуно или делимично ослобођење од судских такса;

7) Међународни савез адвоката препоручује свима државама да приступе Хашкој конвенцији од 17 јула 1905 године и да

унесу у интернационалне конвенције реципроцитет искоришћавања сиромашког права.

III По реферату г. Етиена Циглера, адвоката из Будимпеште: **Непријатељска добра у зараћеним државама, домета је ова резолуција:**

Конгрес изјављује жељу:

Да, колико год је могуће, приватна добра буду поштеђена у случају рата.

Да управа над добрима која припадају непријатељским поданицама буде, у колико је то могуће, поверена пуномоћницима из земље у којој се та добра налазе, и које пуномоћнике изаберу сами власници тих добара.

У случају да закони заинтересоване земље захтевају да управа овим добрима буде поверена другим лицима, администратори тих добара треба да буду наименовани од стране судова.

Најзад, у земљама где то управљање могу, по закону и с обзиром на своју професију, да врше адвокати, треба једино њима поверавати ту дужност.

IV По реферату г. Констана Јонеска, адвоката из Букурешта и г. Карола, адвоката из Прага: **Осигурање и пензије адвоката, донета је ова резолуција:**

Конгрес прима знају резултате постигнуте у појединим државама, нарочито у Француској и моли известиоце да продуже своју информативну мисију.

Позивајући се на три изгласане резолуције у Брислу 1935. у Бечу 1936. и у Паризу 1937., које у целости потврђује, Конгрес одлучује да задржи на дневном реду идућега Конгреса дискусију по питању адвокатских пензија;

Изјављује жељу, да се у најкраћем року уведе у националним адвокатским организацијама — члановима Међународног савеза адвоката — један општи и стални систем пензије и осигурања, остварен помоћу средишне благајне која би црпела своје приходе, у првом реду, из судских такса — према систему који је сада, по постојећим законима, на снази у Бугарској и у Румунији;

Потврђује комисију за проучавање и пропаганду, која је наименована прошле године у Паризу и која је дужна да поднесе резолуције на идућем Конгресу.

V На предлог г. Шарла Геда, адвоката из Брисла, Конгрес је једногласно донео следећу резолуцију:

Међународни савез адвоката:

1) стављајући се на индивидуалну тачку гледишта чланова адвокатског реда, — ма која била њихова народност или убеђење, — који трпе од прогона власти, било што су у затвору или чак пред извршењем смртне казне, апелује на те власти у њихову корист и позива их на умереност и највише милосрђе;

2) стављајући се на вишу и универзалнију тачку гледишта мира, апелује на здрав разум народа, на далековидност влада, на опште човечанска осећања свих, да би се остријали ужаси грађанског или међународног рата тамо где сада бесне или где би сутра могли да избију; апелује да се путем права, поштова-

њем општих интереса и жељом за споразумом, мирољубиво реше сви сукоби који потресају или могу да потресу све и доводе или могу за увек да доведу у опасност цивилизацију.

* * *

Конгрес је, даље, одлучио, да међу свима Коморама — члааницама Савеза — отвори анкету у вези са ниже изложеним рефератима, који су прочитани на Конгресу, а по којима на овом Конгресу нису могле да се донесу резолуције, и то:

I. Улога адвоката у вези са извођењем доказа путем сведока — Реферат г. Гунара Бонгрена, адвоката из Штокхолма;

II. Гаранције и имунитет адвокатског позива; Професионална тајна ван државних граница — Реферат г. Романа Камарницког, адвоката из Будимпеште.

III. Промене у економском и социјалном животу државе и проблем адвокатског позива — Реферат г. Нилази, адвоката из Будимпеште.

Резултати анкете по горњим рефератима биће изнети на идущем Конгресу.

Најзад, на овом Конгресу саслушани су и ови реферати:

I. Обичајно право у судским поступцима Сједињених Америчких Држава — Реферат г. Пендлтона Беклеја, адвоката из Париза;

II. Изједначење меничних и чековних закона — Реферат г. Ксавија Жана, адвоката из Лијежа, и

III. Статут за странце у Француској — Реферат г. Луја Сарана, адвоката из Париза.

Пошто су ови реферати у ствари претстављали саопштења која су референти дали Конгресу, то по њима нису донете никакве резолуције.

* * *

Овоме Конгресу присуствовали су претставници петнаест националних адвокатских организација и то: Америке, Белгије, Бугарске, Југославије, Кине, Либанске Републике, Луксенбурга, Мађарске, Пољске, Румуније, Француске, Холандије, Чехословачке, Швајцарске и Шведске. Извинили су се због спречености: Барои Републике Аргентине, Бразилије, Египта, Шпаније, Хаити и Италије. Немачка је послала на Конгрес два посматрача, а Енглески баро извинио се што овог пута није послао уобичајене посматраче услед стицаја специјалних околности.

У име Савеза адвокатских комора Краљевине Југославије биле су и узеле су учешћа у раду Конгреса: г. Др. Иво Политео, претседник Адвокатске коморе у Загребу и претседник Савеза адвокатских комора, г. Владимир Симић, претседник Адвокатске коморе у Београду, г. Др. Жарко Јакшић, заменик претседника Адвокатске коморе у Новом Саду, г. Др. Фран Скаберне, адвокат из Љубљане и потписати.

Пошто је исцрпљен дневни ред, г. Габриел Арно, адвокат из Екса, одржао је, поводом једне парнице коју води у Марсељу, предавање: „О доказу помоћу испитивања крвних група у

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

споровима за истраживање очинства и одбијање очинства“. Г. Габриел Арно упутио је апел претставницима свих иностраних бароа да га обавесте о судској пракси својих земаља у вези са овим питањем.

На крају, извршен је избор нове управе и за председника Међународног савеза адвоката изабран је г. Роман Комарницки, адвокат из Будимпеште, а досадашњи председник г. Станислав Ровински, адв. из Кракова, изабран је за почасног председника. Од стране Савеза адвокатских комора Краљевине Југославије изабрани су за чланове Савета Међународног савеза адвоката: г. г. Др. Иво Политео, Владимир Симић и потписати.

* * *

За време Конгреса, делегати су имали прилике да поред рада на Конгресу учествују и на разним приредбама, које су организовали мађарски адвокати.

Првога дана, конгресисти су присуствовали пријему у општинској касини који им је приредио Министар правде г. Едмонд Микеџ са госпођом.

На дан 9 септембра 1938. године по подне, председник општине дао је чај у палати која је раније припадала грофу Каролиу, а сада је претворена у општински музеј. Истога дана увече конгресисти су, бродом, направили шетњу кроз илуминирану Будимпешту.

У суботу 10. септембра увече, после завршеног Конгреса, делегати су били на банкету коме је председавао г. Андре Лазар, бив. Министар правде. Банкет је приређен у чаробном ресторану „Пикадили“ на острву Маргарите.

У недељу 11. септембра, конгресистима је приређен излет, аутокарима и лађом, прво у Сцекешфехервар, престоницу Св. Стевана, првог мађарског краља, а затим на језеро Балатон. У Сцекешфехервару делегати су, у општинској свечаној сали, били поздрављени од стране префекта и председника општине, а затим су разгледали музеј и знаменитости ове старе вароши. Пред полазак за језеро Балатон, г. Леон Новодворски, батоние из Варшаве, положио је у име пољске делегације венац на споменик Св. Стевана и одржао ватрени говор у коме је славио вековно мађарско-пољско пријатељство.

* * *

Конгресу у Будимпешти присуствовало је 79 страних адвоката и већи број домаћих колега. Међу страним делегатима истицали су се рекордним бројем делегати из Чехословачке. Било их је свега 17 од којих десеторица као присутни (посматрачи). Савез адвоката из Сједињених Америчких Држава такође је послао бројну делегацију: шест чланова, од којих један као члан Савета Међународног савеза адвоката и пет делегата. (Прошле године на Конгресу у Паризу било их је свега четири). Запажено је, такође, и њихово веома активно учешће у раду овога Конгреса. — После једног вакума од 6 године, Немачки Савез адвоката, овом приликом, показао је интересовање за рад Међународног савеза адвоката и послао је два посматрача. Међутим у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

току целог Конгреса нисмо имали прилике уопште да видимо ове колеге, те се није могло прибавити обавештење да ли ће Немачки Савез адвоката поново приступити као активан члан Међународном савезу адвоката. — Приликом дискусије, у вези са рефератом г. Циглера, адвоката из Будимпеште, о непријатељским добрима у зараћеним државама, узео је реч делегат Кине и у своме говору изнео очајно стање оних Кинеза, који су били принуђени да остану у крајевима окупираним од стране Јапана. Његов говор оставио је тежак утисак на целу скупштину. Исто тако инпресионирао је скупштину и говор г. Шарла Геда, адвоката из Брисла, чија је резолуција, коју смо у целости напред изнели, примљена са великим одобравањем. — Организација Конгреса је у потпуности изведен беспрекорно и претседништво Савеза је у више прилика јавно одало захвалност мађарским колегама.

***

Идући Конгрес одржаће се 1939. године у Варшави. Датум и дневни ред овога Конгреса одредиће се на седници Савета Међународног савеза адвоката, која ће се одржати почетком идуће године у Паризу.

Душан П. Мишић, судија Округног суда за округ београдски.

О надлежности и поступку код депозита

Законодавац се је досада понашао према депозиту као према пасторку. Докле је регулисавао законима, уредбама и правилницима, најразноврсније и најчудније ствари, на депозит, није готово ни мислио.

Истина, постоји законодавно решење уз § 895 Грађ. законика; у 1930 год. донета је и Уредба о судским оставама.

Само, и једна и друга законска одредба третира, и то доста површно, техничко-формалну страну овога правног института.

У процесуално питање депозита, уредбодавац се није упуштао.

Ни Грађански законик није довољно подвукао материјално-правно обележје депозита.

Касациони суд у Београду донео је у 1932 год. одлуку у својој општој седници — „Правосуђе“ је у своје време објавило ту одлуку — по којој депозити припадају у надлежност окружних судова. Узгредно је напоменуо Касациони суд да се на депозит, по аналогiji, има применити стечајни поступак.

Цела се је одлука заснивала на § 7/III Закона о установљењу среских и окружних судова.

До 1 јануара 1938 год. кога је дана ступио на снагу Закон о извршењу и обезбеђењу, ова се је одлука и могла правно одржати у снази, иако није била обавезна за судове. Судови су се, узгред буди речно, по њој и управљали.

Али, после ступања на снагу Закона о извршењу и обезбеђењу наређење § 7 Закона о установљењу средских и окружних судова угасило се је и то према самој стилизацији тога прописа. Стога се је поново отворило питање надлежности судова за расправу депозита. Што се, пак, тиче самога поступка — то питање није било решено (чак ни привремено) ни одлуком Касационог суда.

Ми ћемо покушати да изведеним путем дођемо до закључка по питању надлежности и у том раду дотаћи ћемо се, при крају, и самога поступка.

У односу на кориснике, депозити би се могли поделити у две јасно подвојене групе: у оне депозите код којих су корисници потпуно одређени и на оне депозите, код којих се не зна унапред коме се имају исплатити.

Код депозита можемо узети у разматрање и услове исплате тако, да онда добијамо условљене и неусловљене депозите.

Наравно, ово нису једине могуће поделе депозита. Ако би се узео у оцену повод за конституисања депозита, онда би се указале ове поделе: или је депозит дошао као последица неке правне судске радње, или као последица неке правне радње друге власти, или, најзад, као последица учињене правне радње (било по садржини, циљу или по последицама) ван икакве власти.

Појављују се и друге поделе. На пр: да ли је депозит образован по званичној дужности или није (по ванпарничном поступку, по закону о експропријацији) ит.д.

Ми ћемо навести само ове поделе пошто нам изгледа да довољно илуструју порекло депозита уопште, а после ове поделе како нам се чини, највише падају у очи.

Неминовно се намеће питање надлежности суда за расправу депозита. Опште узевши, ово питање није расправљено ни једним законским прописом. Ипак, морамо признати, да је за извесне депозите предвиђена надлежност средских односно окружних судова: за депозите по стечају и поравнању ван стечаја надлежан је окружни суд (по правилу); по ванпарничном поступку средски суд; за депозите по Закону о извршењу и обезбеђењу надлежан је средски суд а по изузетку окружни суд.

После тога, има депозита који непосредно прате главну ствар. Тако је случај са обезбеђењем трошкова и чувањем исправа, из Грађанског парничког поступка. То се исто може рећи и на пр. за јемство из Кривичног поступка.

По саставу односних законских прописа, ти се депозити заснивају код суда где се води спор односно код суда који је надлежан за кривична дела.

За депозите из Закона о експропријацији не би се могло рећи да спадају у групу депозита, код којих је надлежност суда законом већ одређена. Овај је закон био донет 1896 год. У њему се спомињу првостепени судови. У време доношења тога закона били су само једни првостепени судови, док их данас има две врсте: средски и окружни-трговачки.

§ 52 Гр.п.п. говори о тражбинама ради обезбеђења (читати: ради конституисања залог-депозита). Надлежност се одређује према тражбини то јест према праву. Али ако је обезбеђење мање

од права, надлежност се одређује, онда, према величини предмета који служи за обезбеђење.

А приори, код тужбе из § 52 Гр.п.п. право није спорно већ је само у питању право на залого. Величина неоспоренога права одређује надлежност суда односно вредност залогe опредељује суд код кога ће се водити спор за обезбеђење.

Пошто се води спор за обезбеђење, залогa код ових спорова није конституисана. На против, код депозита је обрнуто. Залогa је образована, али је (неко) право у питању. Зашто се не би и код депозита, у погледу надлежности суда, употребљавао исти принцип (из § 52 Гр.п.п.)? Висина депозита одређивала би надлежност суда: ако је спорно право веће или равно висини депозита, оно би се расправљало код суда депозита; ако би, пак, спорно право било мање, надлежност суда одређивала би се према величини тога права (имовинско правнога обележја) — депозит би и даље задржао свој суд (по висини се одређује), пошто је мање право само нешто инцидентно док сам депозит, самим својим образовањем, подразумева оспорено неко право, које у најмању руку одговара његовој (депозита) величини.

Депозит претпоставља право; он је нешто споредно. Судбина депозита у зависности је од судбине права. Депозит само допушта могућност да с право реализује ако би се његова судбина у неком (евентуалном) спору учврстила.

Сваки депозит прати латентан — евентуалан — спор који се односи на право. Временски, право претходи депозиту. То право има везе са депозитом у толико, што би се оно, ако би постало неспорно, имало да оствари у депозиту односно да се у депозиту материјализује.

Другим путем дошло се је до истогa закључка, да имовинско-правна вредност депозита има да одреди надлежност суда, сем ако није у неком закону изрично речено који ће суд за односну врсту депозита бити надлежан.

Депозит и стечај имају неку сличност између себе али не толику да би се стечајни поступак могао аналогно примењивати на депозите, како се је судска пракса, у нужди, усталила.

Од прикупљене имовине дужникове, у стечају се исплаћују повериоци који буду доказали своја права на исплату и то редом како је у стечајном поступку предвиђено.

Код депозита је стечајни поступак другачији. Само је извесна имовина дужникова пред судом а од заинтересованих лица нису сви на окупу.

Јер депозит нема ни стечајну општост ни стечајну јавност. По правилу, исплата је код стечаја сразмерна и делимична. Да је дужник могао измирити све повериоце, он не би ни пао под стечај. На против у депозиту се тражбине исплаћују, по правилу у целости. Исплата зависи једино од права и величине депозита. Овде се лепо види да је депозит у ствари обезбеђење права. Истоветност ранга тражбина тешко се може остварити тек приликом расправе депозита.

Ми смо свесни да нисмо истакли све оно што би се могло рећи о правном институту-депозиту. То долази отуда што је сама

материја огромна и није ни мало систематизирана. Уосталом, ми смо хтели овим чланком да покренемо и друге да се овим предметом позабаве, како би се законодавац нашао побуђеним да каже одређену реч по истакнутом питању.

У погледу интереса грађана питање је врло значајно и зато га треба што пре законски регулисати.

У прилог нашег нахођења иду и две скоре одлуке Београдског апелационог суда, Р-982/38 и Р-1142/38, по којима се надлежност судова за расправу депозита одређује по висини самога депозита.

Јовица Б. Мијушковић, судија Среског суда за град Београд.

Да ли адвоката као пуномоћника других лица, може у споровима код среских судова заменити на расправним рочиштима намештеник његове канцеларије који није адвокатски приправник?*)

— *Једно пошребно објашњење § 132 тач. 6 in fine Грпп. у в. § 26 Закона о адвокатима. —*

Наш нови Грпп. од 13. јула 1929. године, као што нам је познато, усвојио је, „по узору на многе иностране процесне законе новијега доба и по узору на свој изворник,¹⁾ два начела: Прво начело јесте начело принудног заступања а странака адвокатом пред свима зборним судовима свију степена — било да се парница води пред већем или судијом појединцем — § 128. ст. I. Грпп., — изузев низа изузетака који су делом наведени у ст. II. § 128. Грпп. — а делом на разним другим местима у закону. Иако овом предавању није циљ упознавање са тим изузетцима, ипак, ради везе са даљим излагањем, морамо се у најкраћим потезима осврнути и на њих, да би смо имали прегледнију слику о томе, у којим се споровима и за које се све парничне радње не тражи принудно заступање адвокатом, и да би тако лакше дошли до потпунијег одговора на постављено питање.

Тако по § 128. ст. II. Грпп. — наређења о принудном заступању странака адвокатом пред зборним судовима не односе се:

1) На првостепени поступак у брачним споровима, — тамо где су окружни судови надлежни за извићање и пресуђење истих, с обзиром на § 46. ст. II. тач. 1. и 2. Грпп.;

2) даље, на прво рочиште (§ 334. Грпп.); и у колико овај закон што друго не наређује;

*) Ово предавање одржано је 12 септембра 1938 г. у Удружењу адвокатских приправника у сали Адв. коморе у Београду.

¹⁾ Др. Иво Матијевић: Адвокатско заступање у грађанским парницама „Бранич“, св. 4 и 5, 1934 год.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

3) и а парничне радње пред одређеним или замољеним судијом (§§ 372., 424., 448., 396., 471. и 484. Грпп.);²⁾

4) пред претседником већа и старешином суда (видети на пр. код §§ 5., 6. II. ст. као и код §§ 32., 33. I. ст. Грпп.);

5) као ни на оне изјаве и радње, које се врше у судској писарници (в. § 87. З. У. С.). А по другим специјалним наређењима ово наређење из § 128. ст. I. Грпп. о принудном заступању адвокатом пред зборним судовима — не важи још у овим случајевима:

1) У поступку о признању, гашењу и одузимању сиромашког права, иако се такав поступак води код зборног суда — 173. Грпп.;

2) код расправа о оправданости противљења једног сведока или вештака, пошто у таквом случају, иако се води поступак пред зборним судом, они не морају бити заступани адвокатом §§ 438. и 463. Грпп.;

3) за парнице за које је стварно надлежан срески суд, а пред окружни суд долазе само на основу § 91. Грпп. или зато што је једна од странака у парници судија среског суда (§ 75. Грпп.);

4) за изјаве, молбе и правне лекове сведока и вештака изван рочишта (§§ 444., 463. Грпп.);

5) за правне лекове странака у парницама код среских судова у колико их не заступа адвокат, и правне лекове који се предају на судски записник (§ 614. ст. II Грпп.), што важи на основу § 68. ст. 4. Ип. и за извршни поступак, као и за призив и одговор на призив у случају §-а 559. ст. 2. Грпп. т. ј. ако у месту парничног суда нема бар два адвоката;

6) исто тако у случају, ако постављање једног изабраног судије није благовремено предузето, или ако се обе изабране судије не могу сложити у личности претседника за подношење предлога (§ 677. Грпп.) да суд изврши то постављање, заступање адвокатом није потребно ни пред зборним судовима, било да странка или сваки од изабраних судија такав предлог поднесе.³⁾

7) тако исто у извршном поступку и у поступку обезбеђења није прописано заступање адвокатом ни пред зборним судовима првог степена. Али (Др. Најман оп. цит. стр. 329.), потребна је сарадња адвоката за подношење писменог рекурса противу одлука зборних судова у извршном поступку, за улагање писменог рекурса противу одлука среских судова у току извршења поступка, као и у парницама које настају пред зборним судовима поводом извршења;

8) за покушај поравнања и за закључење поравнања, ако су странке у смислу § 282. Грпп. по њиховом одобрењу упућене пред одређеног или замољеног судију;

9) најзад, по Др. Најману⁴⁾ и за подношење предлога странака за одлагање рочишта у смислу § 203. Грпп., — ако странци

²⁾ Изузетак чини § 343 Грпп. када је у питању припремни поступак пред одређеним судијом, где странке морају бити заступане адвокатом.

^{3, 4, 5)} Др. Најман: Коментар грађ. парничног поступка, превод Др. Саве Греговића, стр. 327, 328 и 329.

није више могуће да благовремено поставља адвоката, услед доцњења доставе позива.

Ето, то су у главном објективни изузетци од начела принудног заступања странака. Али сем њих, објективних, постоје још и субјективни изузетци који се тичу саме личности парничара, о којима је реч у § 128. III. ст. Грпп.; — када је у питању заступање државе или државних установа које је уређено посебним законима у вези § 8 У Грпп., и лица о којима је реч у § 129. Грпп., — која с обзиром на своју правну спремину, уживају повлашћење, да пред зборним судовима у својим парничним стварима не морају бити заступана адвокатима.

2.) Друго начело, то је начело слободног заступања странака, где долазе у првом реду све парнице које се воде код средских судова, као и све парнице и парничне радње о којима је било досад говора као изузетцима од начела принудног заступања, у колико странка није позвана на основу § 249. Грпп. — да престане суду са пуномоћником да је он заступа.

По овом начелу странке се у оваквим случајевима могу, али не морају служити адвокатом или којим другим пуномоћником. Али, ипак, ако се одлуче да узму пуномоћника могу га изабрати било из реда адвоката или између других лица (неадвоката); наравно у колико та друга лица нису лица о којима је реч у § 130. ст. II. Грпп. Дакле, у колико то нису надриписари — пискарчи, који су као такви познати суду, пошто такви не могу као пуномоћници заступати странке ни на расправи ни код других парничних радња (§ 130. ст. II. Грпп.).

Но одлучи ли се странка заиста да у оваквим случајевима узме за заступника — пуномоћника неког из реда адвоката, онда се ипак може поставити истакнуто питање у наслову. Наиме, да ли адвоката као пуномоћника другог лица, може на расправном рочишту у стварима код средског суда заменити намештеник његове канцеларије који није адвокатски приправник? Ово због тога што се често дешава, да не кажем и свакодневно, бар код Средског суда за град Београд, да извесна г. г. адвокати из Београда, наравно у једном малом броју, — дали спречени другим пословима да дођу лично у суд и заступају своје властодавца на расправним рочиштима, или због чега другог, не знам — шаљу своје канцеларијске чиновнике-писаре да их у таквим случајевима замењују, издајући им у том смислу и пуномоћја. Судије их у већини случајева, колико ми је познато, примају. Да ли то чине и једни и други с обзиром на пропис тач. 6 in fine § 132. Грпп. камо се вели, да адвокат... „за оне парничне радње, за које није прописано заступање адвокатом, може поставити и друге заменике“, или не, такође немам података. Али, судећи по свему изгледа да је то баш због ове одредбе. Но, ипак, и поред ове и овакве одредбе овде се може, и то не без разлога, поставити горње питање баш због тога, што овакав случај по закону о адвокатима, као што ћемо видети, не би био могућ. Наиме, у § 25. закона о адвокатима речено је, да је адвокат овлашћен да одреди другог адвоката

себи за заменика, кад је лично спречен; а у § 26., који долази непосредно иза овог §-а, стоји: „У расправама пред судовима, другим државним или самоуправним властима и јавно-правним телима адвоката може заменити и адвокатски приправник који је код њега на вежби, а који се има легитимисати уверењем одбора Адвокатске коморе, у колико други законски прописи друкчије не наређују“, додајући у ст. III. истог §-а само да „Адвоката при извршењима може заменити и други чиновник његове канцеларије по његовом овлашћењу“. Дакле, као што се види, по овом законском пропису, иако то није изрично наглашено, такво заступање у споровима, па било то и пред среским судовима, тамо где се и не тражи обавезно заступање адвокатом, не би било могуће. Јер једино дозвољено оступање у том случају јесте, да адвоката, као пуномоћника других лица, само при извршењима може заменити чиновник његове канцеларије по његовом овлашћењу. Стога, да би се на постављено питање дао што приближније тачан одговор, морају се размотрити изближе ова два друга питања:

Прво, ако узмемо да се ова два прописа не слажу који онда од њих има превагу у ономе у чему се не слажу по овом питању? и

Друго, да ли је заиста смисао законских речи § 132. тач. 6. *in fine* да адвокат: „...а за оне парничне радње за које није прописано заступање адвокатом, може поставити и друге заменике“, заиста такав, да такве заступнике може слати адвокат са овлашћењем да га и пред среским судовима замењују и на расправним рочиштима, т. ј. да ли је према томе, ова одредба Грпп. заиста у опреци са ограничењем из § 26. Зак. о адвокатима, или се, пак, ово односи на такве парничне радње које се обављају ван усмене расправе, а где се не тражи заступање адвокатом, те се на тај начин оба прописа у погледу овог питања поклапају односно допуњују?

Да их прегледамо редом.

Ако узмемо да у конкретном случају треба на постављено питање у наслову да одговоримо потврдно, наиме да адвоката може у парницама пред среским судовима на расправним рочиштима заменити и друго лице које није адвокат и адвокатски приправник, с обзиром на цитирану тач. 6. *in fine* § 132. Грпп., — онда између ове одредбе Грпп. и одредбе § 26. закона о адвокатима заиста постоји по овом питању извесно неслагање. Јер, као што смо видели, такво замењивање (заступање) по Закону о адвокатима не би било допуштено. Отуда се поставља опет ово питање: Када постоје већ ова два правна прописа о истом предмету, дакле, који регулишу једну те исту материју, и кад ти прописи по времену један за другим долазе, који од ова два закона има превагу и првенство? Да ли би се и овде, према томе, имало да примени старо правило: *lex posterior derogat priori*? Мислим да би се имало одговорити потврдно. Наравно, под условом, као што сам већ истакао, ако се узме да је смисао цитиране тачке 6. *in fine* § 132. Грпп. такав, да се односи на све парничне радње као и расправна рочишта. Јер, као што

вели Др. Н. Перић,⁶⁾ ово је начело природна последица начина постављања права. „Сам је смисао и разлог постанка новог права у том да се замени старо право“. Кажем „старо“ право и „ново“, иако између ова два закона, по времену постанка, постоји размак у времену од неких 4 месеца. (Закон о адвокатима донет је 17. марта 1929. год., а закон о Грпп. 13. јула исте године. Јер у једном правном систему не може једно питање у исто време бити регулисано на два разна начина. „Природни закон о непробојности материје, како то лепо примећује г. Др. Јовановић (ор. cit.), важи, изгледа, не само у физици, већ и у праву: као што не могу два разна предмета постојати једновремено на истом месту, тако исто не могу ни два разна прописа постојати једновремено на истом месту, управо не могу важити за исто питање нити се на њега примењивати једновремено“. „По правилу тежи се да се приликом доношења нових прописа о некој материји изрично наброје прописи који више не важе. Али због све већег броја прописа најчешће се сигурности ради доноси и општа одредба да се новим прописом укидају сви ранији прописи о томе питању који би му били противни. Ако би се и десило да се таква општа одредба изрично не каже, ипак, по Др. Јовановићу, за то неће важити ранији противни прописи, јер се у праву сматра као, опште начело да доцнији пропис исте правне снаге укида ранији пропис о истоме предмету“.

У прилог оваквог одговора ишло би и само наређење § 2. Угрпп. камо се изрично вели: „Кад нови закон о судском поступку у грађанским парницама добије обавезну снагу, престају важити сви прописи других закона, уредаба и наредба о предметима који су одређени тим новим законом, у колико нису Уводним законом остављени на снази“. Дакле, овим је дата прецизна подлога за решење питања да ли се и који ранији закон, уредба или наредба имају сматрати као укинута или не.⁸⁾ С обзиром на овакво наређење овог члана, као и да у чл. 4. Угрпп. није ништа речено да остају у важности наређења § 26. Закона о адвокатима — будући ту исту материју углавном предвиђају и прописи §§-а 132. и 133. Грпп. — као што је то речено за друге тамо побројане законе, изашло би, да ове одредбе Закона о адвокатима у колико су у супротности са истим одредбама Грпп. немају више важности.

Додуше, можда би се овде могао истаћи приговор, да Грпп. као општи процесуални закон није могао ни прећутно укинута забрану о којој је реч у § 26. закона о адвокатима, пошто је ово специјалан закон, и пошто се у науци узима, да се доношењем новог генералног закона уопште и не дира у затечене специјалне законе.⁹⁾ По Др. Јовановићу могуће је и друкчије мишљење. Он вели да се заиста може тврдити да доцнији (општи) прави закон не укида ранији индивидуални (формални) закон (сем ако то није у њему изрично наведено), као што ни доц-

⁶⁾ Др. Н. Перић: Грађанско право — општи део стр. 36.

⁷⁾ Др. Драгослав Б. Јовановић: Архив, св. за јануар—фебруар 1938, стр. 151

⁸⁾ Н. Пахорухов: Уводни закон за закон о Грпп. са објашњењем, стр. 13

⁹⁾ и ¹⁰⁾ Др. Милан Баршох: Основи приватног права, стр. 14.

Унији индивидуални закон не укида општи који му предходи. Али њему изгледа, с обзиром на примере из законодавне праксе, да је могуће и друкчије схватање, наиме да и доцнији општи закон укида индивидуални, и тек ако се то не би желело, да би то требало нарочито предвидети законом (ор. cit., стр. 151). Али, ипак, ово правило би важило, како то умесно примећују неки правници,¹⁰⁾ само тако, у колико нови закон није донет нарочито да би се укинуле све различне норме и уједначиле (тенденција унификације). А таква тенденција новог Грпп., изгледа, не би се могла порицати у овом питању.

Дакле, као што смо видели, из свега овог излази, да су одредбе Закона о адвокатима, које имају процесуално правни карактер, одредбама Грпп., о истој материји, као општим и доцнијим процесуалним законом укинуте. Па како су у ствари одредбе § 26. закона о адвокатима о томе, ко адвоката може замењивати у расправама пред судовима и другим државним властима, у ствари процесуално правне природе, и како је та иста материја регулисана одредбама § 132. у вези § 133. Грпп., који су садржати у једном општем процесном закону, који има тенденцију унификације, онда се логички намеће закључак: да ограничење из § 26. закона о адвокатима, да адвоката не може у расправама пред судовима итд. замењивати нико други сем адвокат и адв. приправник који је код њега на вежби, сем у предметима извршења, не би више било у важности. Наравно, све ово под претпоставком коју сам на почетку истакао.

Ето, тако стоји ствар по овом првом питању, бар по мом схваћању. А сада да пређем на ово друго питање, на питање: да ли је заиста наређење § 132. тач. 6. *in fine* у опреци са већ истакнутим ограничењем из § 26. закона о адвокатима, или се оно односи само на такве парничне радње које се обављају ван усмене спорне расправе, где се не тражи заступање адвокатом, а о којима је већ донекле било речи када смо говорили о изузецима у којим све случајевима није обавезно принудно заступање адвокатом?

Ради што правилнијег одговора на ово питање биће потребно мало детаљније испитати какав је баш правни смисао законских речи из тач. 6. § 132. Грпп. ...., а за оне парничне радње, за које није потребно заступање адвокатом, може поставити и друге заменике“; т.ј. да ли је ова одредба, као што сам већ истакао, заиста у опреци за ограничењем из § 26. закона о адвокатима?

По неким нашим признатим правницима и коментаристима ово се питање, изгледа, и не поставља, јер они, без икаквог позивања на § 26. закона о адвокатима и без да детаљније анализирају ово наређење из тач. 6. § 132. Грпп., судећи по њиховим текстуалним изјавама у погледу тог наређења, стоје на гледишту, да у споровима, за које није обавезно заступање странака адвокатом, може адвоката заменити и намештеник његове канцеларије који није ни адвокат ни адвокатски приправник. У том

смислу изјашњава се, на пример, Др. Цуља¹¹⁾ који изрично вели, да у парницама и у обављању процесних радња, за које није прописано адвокатско заступање, може адвоката заменити и други пуномоћник (§ 132./6.). То мишљење дели и г. Л. Урошевић у свом коментару Грпп.¹²⁾ где вели: „У споровима, где није облигатна употреба адвоката, исти (мисли на адвоката) може поставити себи за заступника и другог заменика, који није адвокатски приправник“.

По Др. И. Матијевићу (ор. cit.), „за оне парничне радње за које није прописано принудно заступање адвокатом, може адвокат поставити и друге заменике“. Под „другим заменицима“, вели он даље, закон несумњиво подразумева адвокатске приправнике, који нису код њега запослени; али, по његовом мишљењу, нема запрете да то буду и друга лица, само не смеју бити надриписари. Додуше, он не улази у разматрање шта се има разумети под овом „парничном радњом“, „да ли то обухвата и радње на самим расправним рочиштима или само оне радње ван ових“. Али, ипак, да се закључити, да он ту подразумева и једно и друго. Тако исто и по Др. Верку (Видети његово дело о Грпп.) може адвокат поставити заменике „без икаквог ограничења било у објективном било у субјективном правцу, нарочито чиновнике своје канцеларије, који нису адвокатски приправници“. Слично мишљење дели и Др. Горшић који вели, да закон овлашћује адвоката да може пуномоћје пренети и на своје намештенике који нису адв. приправници.¹³⁾ изгледа да није такав случај и са Др. Најманом,¹⁴⁾ коментатором изворника нашег Грпп. он вели да у ставу 2. § 31. (нашег § 132. Грпп.) адвокату се признаје право, да издато пуномоћје за поједине акте или отсеке поступка пренесе на друге адвокате, или да на расправама за које постоји обавезно заступање адвокатом, да да га заступа адвокатски приправник, који има право за замењивање, а који је код њега на вежби, а у погледу других парничних радња и друга лица“. Код ове последње реченице он даје једну доста велику напомену (под 10). где каже: „На питање, да ли се у § 31. (нашем §§ 132. и 133.) наведени други заменици могу поставити и за заменике адвокатоу код таквих расправа, за које није прописано заступање адвокатом, има се негативно одговорити нарочито с обзиром на § 15. закона о адвокатима, који прописује да адвокат на оним расправама, где није изрично прописано заступање адвокатом, може одредити да га заступа адвокатски приправник, који се код њега налази на вежби, а који има да се легитимише“. Даље он наставља да овај § 15. закона о адвокатима (аустријски) није укинут §-ом 31. (који одговара §§-има 132. и 133. нашег Грпп.). И овде је речено само то, да код расправа са обавезним заступањем адвокатом, адвоката може замењивати адвокатски приправник, који има право на заступање, а код других парничних рад-

11) Др. Анше Верона и Др. Срећко Цуглија: Законик о суд. поступку у грађ. парницама, стр. 211.

12) Стр. 137.

13) Његов коментар Грпп. I, стр. 450.

14) Ор. cit., стр. 347 и 348.

ња, код којих обавеза заступања адвокатом не постоји, и други заменици. Даље разликовање „других заменика“, односно парничних радњи, које се имају предузети, за које има да се изврши супституција, чини § 15. закона о адвокатима тим, што он насупрот другим парничним радњама ставља расправу и за ове тражи замењивање преко адвокатског приправника. Не постоји, дакле, колизија између законске одредбе § 31. а) (§§ 132. и 133. у Грпп.) и § 15. закона о адвокатима; стога оба законска прописа остају на снази један поред другог. Слествено, наставља он даље, за заступање на расправи, за које је обавезно заступање адвокатом, адвокат може одредити адвокатског приправника, али овај не мора бити овлашћен за замењивање, као код расправа са обавезним заступањем адвокатом. Мора се истаћи, вели он даље, и да интерес странке, нарочито код важних расправа, било пред среским, било пред зборним судовима, „првим рочиштима“ итд., није довољно заштићен и да странка не ризикује више трошкова који су скопчани са заступањем адвокатом зато да би за заступника било постављено лице, које није правник“.

Овде се морамо са разлогом запитати, зар се не би овакво тумачење могло дати и за исту одредбу из тач. 6. in fine § 132. Грпп.? Зар није и овде реч о другим парничним радњама? Ово у толико пре, што изворник нашег парничног поступка, који је као што знамо готово дословице преведен са аустријског, није имао такву одредбу, да је адвокат овлашћен да парнично пуномоћје пренесе на друга лица — неправнике и за расправна рочишта, па и кад су у питању парнице за које није обавезно заступање адвокатом. То се види не само по овом мишљењу Др. Најмана, већ још и по томе, што је чл. VI. бр. 3. Новеле за растерећење судова, § 31. аустријског Грпп., који одговара нашем § 132. Грпп., био додат 4. став, да би се удовољило адвокатима за овлашћењем спровођења првог рочишта, а наиме, да адвоката на првом рочишту не мора заступати његов приправник или други адвокат, већ он прво рочиште може да обави преко адвокатског помоћника (канцеларског чиновника) који је код њега намештен. Иначе¹⁵⁾ за друге радње наведене у ставу 4., и пре ове новеле од 1. јуна 1914. године били су припуштени канцеларски намештеници; али се они по речима Др. Најмана нису смели никада припустити на расправе. Шта више и за такве намештенике тражило се по мишљењу Вишег земаљског суда у Бечу, да морају да буду способни да се разумљиво изјашњавају о предмету парнице.

Према свему овоме, рачунам да нећу погрешити, ако узмем да је тако и по нашем Грпп. Поготову, што се у Министарском образложењу уз § 133. Пројекта Грпп., — а камо је реч у којим случајевима и пред којим судовима може адвоката заменити адвокатски приправник, којем одговара ст. 3. § 31. Аустријског Грпп., док § 132. нашег Грпп. одговара ставу 1. и 2. § 31. Аустријског Грпп., — вели, да је овај пропис, пошто су у њему учињена извесна оступања од ст. 3. § 31. Аустријског

¹⁵⁾ Др. Најман: *op. cit.* стр. 349.

Грпп., доведен у склад са § 26. закона о адвокатима (Образложење Мин. правде стр. 19). Што би значило да је § 132. Грпп. доведен у склад са § 26. закона о адвокатима. Јер судећи по овом образложењу Мин. правде, законодавац није хтео да прави нека оступања од § 26. закона о адвокатима, већ само да та материја, као процесуално-правне природе, буде предвиђена у Грпп. Иначе да то није учињено свакако би било подвучено.

Уосталом, да и наш Грпп. двоји радње, у извесним случајевима, на расправним рочиштима од парничних радњи ван ових, то се донекле види и из самог § 132. Грпп. у вези тач. 6. истог прописа где се вели, да адвокату издато пуномоћје за вођење парнице овлашћује га по сили закона: „да издато му парнично пуномоћје пренесе на другог адвоката како за поједине радње, тако и за одсеке поступка“ итд.; а у § 130. ст. II. Грпп. да: „лица, која су суду позната као пискарачи, не могу као пуномоћници заступати странке ни на расправи ни код других парничних радњи“. ¹⁶⁾ Најзад, то подвајање најбоље видимо и из самог § 128. Грпп., у коме је предвиђено начело принудног заступања адвокатом, где се у ст. II. говорећи о изузецима од истог начела, између осталог каже: „Но ово се наређење не односи на првостепени поступак у брачним споровима; даље на прво рочиште и, у колико овај закон што друго не наређује, на парничне радње пред одрженим или замођеним судом, пред претседником већа и старешином суда, као ни на оне изјаве и радње, које се врше у суд. писарници“ ... итд.

Можда би се и овде дало приметити, да се под парничним радњама подразумевају и радње које се обављају и на расправним рочиштима, а не само ван ових, те да је законодавац у пом. тачци мислио и на једне и друге. Заиста не би се могло порицати, да се под парничним радњама не подразумевају и једне и друге радње, јер „парничне радње странака јесу оне изречне писмене или усмене изјаве странака, које се упуте суду односно учине пред судом, а којима се парница заснива, развија или закључује“. ¹⁷⁾ Али, ипак, то не значи, да се у конкретном случају није мислило баш на оне парничне радње које се чине ван усменог рочишта, а којих, свакако, може бити и код ср. суда. Иначе, ако би се друкче узело, онда би такво замењивање било допуштено и пред окружним судом на „прво рочиште“, иако смо видели, да та изрична одредба чл. VI. бр. 3. пом. Новеле није ушла у наш § 132. Грпп. ... итд., пошто и у оваким случајевима није потребно заступање странака адвокатом — § 128. ст. II. Грпп.

Иако овим досадашњим излагањем нису исцрпљени сви разлози који би говорили за овакво схватање, ипак, може се рећи, да би углавном ово били разлози црпљени из самог законског текста, који би ишли у прилог мишљењу: да ограничење из § 26. и наређење из § 132. тач. 6. *in fine*, о којима је до сада било речи, нису у опреци, већ да се, напротив, покла-

^{16, 17)} Др. Драг. Аранђеловић: Грађанско процесно право I књ., стр. 145.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

пају. Али, ако би ипак и даље остало какве сумње у погледу тога, не би било излишно утицати, да се једним законским тумачењем ова одредба из тач. 6. in fine § 132. Грпп. протумачи тако, да се иста односи само на парничне радње ван рочишта одређених за усмену спорну расправу, како би се на тај начин избегло неједнако тумачење и примена, и отклонила свака таква сумња и штетна последица тога.

Поштована господо!

Можда би требали да овде и завршимо ово излагање. Али, како би се против друкчег схватања и решења овог истакнутог питања могли, по мом мишљењу, које не мора да буде без замерке, навести и неки други разлози, који су донекле у вези и са самим позивом и угледом адвокатског реда и адвокатуре уопште, посебице са Вашим професионалним интересима, то налазимо, да би одговор на постављено питање, нарочито с обзиром на место где се ово предавање држи, без упознавања и са тим разлозима, остао крњ. Стога, ћу покушати, са вашом дозволом, да се са тим разлозима у најкрајим цртама упознамо.

Још у уводу овог предавања ја сам напоменуо, да су ме за ово предавање, поред осталих разлога, инспирисали и разлози, које су г. г. адвокати преко реферата г. Живадиновића,¹⁸⁾ употребили противу установе заступника странака у новом Грпп. који не припадају реду адвоката, додајући, да би се ти исти разлози могли успешно употребити и противу схватања, да адвоката може заменити на расправним рочиштима пред среским судом и намештеник његове канцеларије, који није правник. Ти разлози, по г. Живадиновићу, које ја у потпуности прихваћам, јесу у главном ови: „Парничари који су свесни своје неспособности да лично воде спор још од давнашњих времена обраћали су се за помоћ лицима која се баве заступањем странака пред судом. Али у своме избору заступника, странке се нису увек задржавале на адвокатима, већ су се често обраћале људима који су се, као бивши општински чиновници или шпекуланти, бесправно бавили адвокатским пословима. Ангажовање ових људи као заступника, није за странку представљало никакву корист у погледу правне ствари, сем што је била поштеђена да се не сретне са другом парничном странком пред судом. Наравно, да њихово заступање није ни за судове представљало добит, већ напротив штету, јер се њихова вештина није састојала у познавању закона, већ у разним недозвољеним радњама које су сметале уредан ток расправе — парнице. А сем тога, иако се установа слободног заступања странака правда између осталог и тиме, што је поступак код среских судова једноставнији, ипак по мишљењу творца овог реферата, које је сасвим оправдано, не стоји овај разлог. Јер, прво, не стоји чињеница да је поступак много једноставнији пред среским судом, пошто и овде постоје пресуде због изостанка и овде постоје §§ 260. и 576. Грпп., затим прописи о строгим роковима итд., што је све за странку — лајка — толико компликовано

¹⁸⁾ Бранич, св. за мај 1937, стр. 205—220.

да ће поред све пажње врло често морати да погреша. Ово, иако је у закону предвиђено да је судија дужан да у парницама које се воде пред среским судом укаже помоћ странци која дође пред суд без адвоката § 538. јер се од њега не може очекивати да у сваком случају замени адвоката, нити ће он моћи да помогне странци ако пропусти који од строгих рокова предвиђених у Грпп. итд. Зар се слично не би могло рећи и за адвокатске писаре-неправнике, који се већином регрутују из реда недоучених ђака и нижих државних и самоуправних отпуштених чиновника, а који, и поред свега тога што раде у једној адвокатској канцеларији, где имају прилике да се заиста упознају и са извесним правним стварима ипак не могу бити вични праву толико, да би могли, и поред свију инструкција које добију од свог принципала, са успехом заступати интересе тако заступане странке, као што би то могао један адвокатски приправник, а и да не говорим о адвокату, пошто и пред среским судом, као што је већ наглашено, није поступак баш тако прост и једноставан, будући је Грпп. строго формалистички поступак. Поготову, што на самим расправним рочиштима чешће искрсну таква питања и одговори на које треба одмах одговорити, која можда нису ни могла бити предмет принципалових инструкција, и која би могла за моменат да збуне и адвокатског приправника, па ако хоћете и самог адвоката, а камо ли једног таквог канцелариског чиновника, поготову, ако још за противника има још једног таквог адвоката. Ја сам имао прилике да видим, да таква лица не умеју, да ли што се збуне или што незнају — споредно, да употребе у одбрану ствари коју заступају ни обичне приговоре, који би, да су употребљени, свакако имали успеха.

Отуда, због таквог замењивања дешава се често да тако заступана странка ипак изгуби парницу кривицом баш таквог заменика, иако је своје интересе поверила одбрани адвоката, претпостављајући, сасвим оправдано, овог једном другом самовласном лицу, те као последица тога долази до оправданог револта такве странке против дотичног адвоката, а тиме и до подривања не само угледа таквог адвоката, већ и адвокатског реда у опште. Стога се морамо оправдано запитати, да ли би такво заступање било у складу са адвокатским позивом, будући адвокати „образују засебан друштвени ред у држави, који имају јаван положај и посебан позив“?¹⁹⁾

Као и то, зар се сме допустити да адвокатски ред и на тај начин изгуби што од свог угледа? Не! Јер, поштована господо, не треба никада губити из вида, а најмање Ви г. г. приправници, који се спремате да сутра постанете адвокати, да су адвокати својим позивом позвати да бране: „част, живот, слободу, имовину и сва друга права својих суграђана, али само тако, да то буде у складу са законом, њиховим позивом и угледом“.

Колико је био цењен адвокатски ред на пример у римско доба, најбоље се види из једне похвале царава Леона и Анте-

¹⁹⁾ А. Ђорђевић, Теорија грађанског суд. поступка, II издање, 1924 Београд, стр. 94.

лиуса који на једном месту кажу: „Адвокати који расправљају тешкоће закона и који силом своје речи, у стварима јавног или приватног карактера, дижу оно што је пало, враћају на прави пут оне, који су залутали, исто су тако корисни друштву као и они што се боре за отаџбину. Ми не сматрамо браниоцима царства, веле они даље, само оне, који се служе мачем и штитом, већ и адвокате који се боре живом речју за живот и будућност оних, који се телесно боре за друштво.“²⁰⁾ Оваквих и сличних похвала, које су кроз векове и са разлогом упућиване на адресу адвокатског реда, могао бих овде безброј навести, али то би и сувише одвело. Само једно из тога мора се подвући, да се таква заслужена традиција мора и од млађих нараштаја неговати и љубоморно чувати.

Најзад, изгледало би ми непотпуно ово излагање, ако не бих и на овом месту нарочито подвукао да би свако друго решење овог питања задирало дубоко у Ваше професионалне интересе; нарочито у великим градским центрима, где би у ствари требало да постоји гро адвокатских приправника, с обзиром на повећану разноврсност правног саобраћаја и стални пораст све нових и нових спорова. На пример, као што Вам је познато, годишње се просечно води само код Среског суда за град Београд око 9000 до 10000 спорова а стална тенденција показује да ће се тај број још више повећати, те би у ствари требало да то буде домен рада адвокатских приправника, а не адвокатских писара-неправника, само због тога што они можда јефтиније коштају дотичног адвоката него један адвокатски приправник, ма да и то не мора да буде тачно.

Према томе ако би се узело да је одредбом из тач. 6. in fine § 132. Грпп. заиста дозвољено адвокату да може овластити и намештеника своје канцеларије — дакле „друга лица“ које није адвокатски приправник и адвокат — да га замењује на расправним рочиштима пред среским судом, тиме би се ишло и на отежавање Вашег уласка у адвокатуру, јер у том случају један број адвоката, којима би можда материјална страна била претежнија од свог реномеа, за те послове не би држали адвокатске приправнике већ писаре које и онако употребљавају за остале техничке послове, за које не би, по правилу, могли и требали употребити једног адвокатског приправника. Дакле, на овај начин отежао би се и онако ваш тежак положај који је створен законом о адвокатима по коме адвокатски кандидат, поред другог стажа и једногодишње бесплатне вежбе у суду, има да полага испит, који у ствари треба да буде строжи од судијског испита. Све то скупа учинило би да се „убије иницијатива у будућем адвокату, правећи од њега канцелариског човека и сводећи га на степен чиновника једне приватне радње“, како је то лепо приметно баш један од наших правника²¹⁾ те би на тај начин био промашен циљ да се од адвокатског приправника начини борац за право, и да се у њему развије независност, смелост и онај полет и критички дух који је потребан за то.“²²⁾

²⁰⁾ О адвокатури од Др. В. И. Ј. стр. 23.

²¹⁾ и ²²⁾ Др. В. И. Ј., op. cit., стр. 15.

УСТАЛЕШКО ПРАВОСУЂЕ

Неплаћање чланског улога Адвокатској Комори претставља дисциплински преступ повреде дужности адвокатског звања из § 50. Зак. о адв. у вези § 61. тач. 11. Пословника Коморе. (Пресуда Адвокатског дисциплинског већа код Касационог суда у Београду — Дисц. Бр. 40/38. од 23. септембра 1938.).

Дисциплинско веће Адвокатске Коморе у Београду осудило је адвоката П. Д. на новчану казну од 2.000.— дин., с тим, да му се на случај немогућности наплате обустави вршење адвокатуре за два месеца и да плати трошкове.

Дисциплинско веће образложило је своју пресуду овако: да оптужени адв. П. Д. није плаћао Адвокатској Комори у Београду свој члански улог за време од 1. јануара 1931. до 31. децембра 1937. год. На опомену Коморе и решење Бр. 1045/37. и акт већа Бр. 996 није се одазвао да бар регулише своју дужност према Комори нити је поднео ма какав предлог у томе смислу.

Плаћање чланског улога у оној висини колико одреди Скупштина Адвокатске Коморе, дужност је предвиђена за свакога адвоката као члана Коморе — § 43. сл. г) Зак. о адв. Неиспуњење ове дужности од материјалне је штете за правилну функцију Адвокатске Коморе као аутономног тела и по саму независност адвокатског staleжа — §§ 38. и 49. Зак. о адв.

Оптужени П. није испунио своју дужност те је тиме починио дело дисц. престапа повреде дужности свога звања из § 50. Зак. о адв. у в. § 61. тач. 11 Пословника Коморе. Ово дело у толико је теже, што је оптужени за тако дуго време од преко 5 година пренебрегао извршење ове своје дужности, па чак и на позив и опомену Коморе и већа није се одазвао нити показао добру вољу да бар овај однос регулише.

С обзиром на све изложено и да је раније већ кажњен пресудом Дисц. већа Бр. 597/37. и пресудом Адв. дисц. већа код Касац. суда писменим укором и новчано са 300.— дин. веће је донело пресуду као у диспозитиву.

На ову пресуду Дисц. већа осуђени адв. П. Д. изјавио је жалбу и у главном навео: да ниједна кривица, па ни дисциплинска не може постојати ако законом није изрично предвиђена. Истина у § 50. Зак. о адв. кажњава се дисциплински адвокат због повреде дужности свога звања. И ако у томе пропису законодавац није поближе означио шта сматра повредом дужности адвокатског звања, он је на другом месту, у глави III Зак. о адв. таксативно побројао оно што он сматра дужностима адв. звања. И баш ту где је било место набројати све дужности адвокатског звања, он није набројао као дужност адв. звања и плаћање чланарине Комори зато што то и не сматра дужношћу адвокатског звања. Када је у пом. § 50. предвиђено као дисциплинска кривица повреда дужности адв. звања, онда то може бити само повреда оних дужности које су као такве набројане у закону. Како пропуштање чланарине није означено изрично у закону као дужност адв. звања, онда се пропуштање плаћања не може сматрати дисциплинском кривицом по § 50. Зак. о адв. исто као што се не може таксирати кривицом пропуштање плаћања порезе или приреза, јер то законодавац није изрично предвидео као кажњиво пропуштање. Молио је да суд ожалбену пресуду поништи и ослободи га оптужбе или бар да му изречену казну смањи.

Адвокатско дисциплинско веће код Кас. суда у Београду пресудом Дисц. Бр. 40/38. одбацило је позив оптуженог у колико се односи на одлуку Дисциплинског већа о кривици као неоснован у см. § 96. Зак. о адвокатима, чл. 31. и 37. Зак. о судијама и §§ 398. и 405. суд. крив. пост., а уважило позив оптуженог у погледу одлуке Дисциплинског већа о казни поништило нападнуту пресуду Дисциплинског већа у том делу и осудило оптуженог П. Д. на новчану казну од 500.— динара у корист благајне Адвокатске Коморе у Београду, која му се казна на случај немогућности наплате, има заменити казном обуставе адвокатуре за време од 15 дана. Остали део остао је непромењен.

Ову своју пресуду Адвокатско дисциплинско веће код Касационог суда образложило је овако:

Не стоји навод оптуженог да у поступку његовом, што није платио Адвокатској Комори дужан члански улог, не стоји повреда дужности свога

звања као дисциплинска кривица из § 50. Зак. о адвокатима, јер је Дисциплинско веће Адвокатске Коморе у разлозима своје пресуде правилно нашло да је оптужени неплаћањем пом. улога у висини, коју је одредила скупштина Адвокатске Коморе, повредио дужност свога звања и учинио претстављену дисциплинску кривицу, за коју му је и казну одмерио. Ово тим пре, што се оптужени П. Д. ни на опомену Коморе да бар регулише ову своју обавезу према Комори, није одазвао нити је поднео какав предлог у том смислу. Зато је овај призивни навод оптуженог одбацно.

Основан је призивни навод оптуженога који се односи на одлуку Дисциплинског већа о казни, јер је Дисциплинско веће Адвокатске Коморе с обзиром на тежину кривице и њене последице, оптуженом за ово дело строгу казну одмерио. Стога је Адвокатско дисц. веће код Касац. суда уважило призив у овом делу, нападнуту пресуду Дисц. већа у истом поништило и изрекло казну као у диспозитиву.

Р. С.

СУДСКА ПРАКСА

Кад адвокат поверени му посао не доврши услед отказа пуномоћја од стране властодавца, припада му право на награду за свршене послове по уговору, без обзира на то, да ли је отказ пуномоћја дошао као последица његове кривице.

Тужилац У., адвокат у тужби и на расправи навео је следеће:

Туженик Л. решењем финансијске дирекције био је осуђен на казну од 2.250.000 дин. Због дела из чл. 145. Царинског Закона. За свога заступника узео је по овоме предмету тужиоца У. и са њим, у смислу § 27. Закона о адвокатима, закључио писмени уговор о адвокатској награди за ово заступање. Тим уговором туженик се обавезао да тужиоцу исплати на име награде 45.000 дин., ако буде ослобођен сваке казне за поменуто дело. Пошто није успео са жалбом, тужилац је поднео тужбу Државном Савету противу решења Министра Финансија, којим је било ослажено решење Финансијске дирекције и Државни Савет је пресудом поништио нападнута решења а Финансијска дирекција у извршењу пресуде Државног Савета прекинула је истрагу противу туженика и ослободила га сваке казне. У међувремену од подношења тужбе од стране тужиоца У. противу решења Министра Финансија па до решења, којим је туженик Л. ослобођен сваке казне, туженик Л. је отказао тужиоцу У. пуномоћје и на рочишту пред Државним Саветом туженика је заступао други адвокат. Овом тужбом тужилац У. тражио је да му туженик Л. плати остатак уговорене награде за горњи његов рад по односном предмету.

Туженик није признао тужбени захтев са разлога, што је он тужиоцу због његове кривице отказао пуномоћје и овластио другог адвоката да га заступа по овом предмету. Како, према томе, тужилац није испунио уговор, налази да нема ни право на уговорену награду.

Окружни суд за град Београд пресудом од 24-VIII-1937 год. По 188/37 одлучио је у смислу тужбеног захтева са ових разлога:

По § 27 Закона о адвокатима, који се, као специјалан Закон, има применити на овај случај, за важност погодбе о адвокатској награди потребна је писмена исправа, у којој има бити означен износ награде и начин њеног плаћања Уговор, што су га закључили тужилац У. и туженик Л., испуњава ове услове, те је у том погледу важан. По истом пропису сматраће се да не вреди погодба о награди, ако адвокат својом кривицом не доврши предузети посао. Овај се пропис дакле односи, кад адвокат никако не доврши посао и то својом кривицом. У случају, који је предмет спора, тужилац као заступник, заиста није довршио посао до краја али он га није довршио због радње туженикове — отказа пуномоћја. Тужилац дакле предузети посао није довршио зато, што туженик није хтео, да га тужилац заступа. Зато се суд није ни упуштао у испитивање кривице тужниоцеве за неизвршење уговора, па је одбио доказе, понуђене од тужетика у сврху доказивања ове чињенице. Према утврђеном чињеничном стању уговор о награди вреди у смислу прописа § 27 Закона о адвокатима и по њему уужилац има право на уговорену награду. Ако је пак туженик био принуђен да

WWW.ONICILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тужиоцу откаже пуномоћије услед несавесног заступања, чиме је могао бити оштећен, он је могао или да тражи од тужиоца накнаду штете, ако је заиста претрпео штету или да тражи сразмерно смањење награде у смислу наведеног законског прописа без обзира на то, да ли је и оштећен. Само у ова два случаја суд би се упустио у оцену евентуалне кривице тужиоцеве. Како туженик није тражио смањење награде, то се суд није ни упуштао у оцену стоје ли услови за смањење, нити је смањење досудио с обзиром на § 501 грпп.

Апелациони суд у Београду није уважио позив тужеников, већ је својом пресудом од 25-I-1938 год. По. 1649 потврдио пресуду окружног суда, налазећи да не постоји погрешна примена материјалних закона. По § 27 од. 2 под в. закона о адвокатима странци је слободно да редовним правним путем тражи сразмерно смањење уговорне награде кад странка опозове пуномоћије у смислу § 23. овога закона. По овом последњем пропису странка може у свако доба опозвати пуномоћство, дато адвокату, без обзира на то, да ли је ово пуномоћије опозвано из кога од разлога, наведених у § 27. од. II под а, б, и в. поменута закона или зато, што странка не жели, да је дотадањи адвокат и даље заступа и што адвокат није дао повода странци за ово опозивање. По нахођењу Апелационог суда, ово разликовање, да ли је адвокату отказано пуномоћије без његове кривице или пак услед његове кривице, релевантно је само у погледу права на уговорени хонорар, јер по овом законском пропису — § 27. Зак. о адв. — ако адвокат својом кривицом не доврши предузети посао, погодба о награди сматраће се да не вреди. Ценећи пак питање, да ли има кривице до тужиоца, што предмет није свршен на време, да ли је тужилац У. пропустио нешто, што је био обавезан да учини и да ли је услед тога тужена страна Л. била оштећена тако, да је била овлашћена отказати пуномоћије а да није дужна платити уговорени хонорар, Апелациони суд је нашао да тај навод тужене стране није доказан. Из чињеничког стања, утврђеног од стране првог суда, исти суд је правилно нашао да није доказана кривица тужиоца, што је дошло до отказа пуномоћија, јер је тужени, као што је навео у позиву и одговору, отказао пуномоћије због кривице тужиоца а која се састоји у томе, што није на време положио таксу за жалбу. Тужени пак овај отказ вије учинио раније, већ тек, пошто је такса положена а да се је тужени осећао оштећеним оваквим радом тужиоца, он би отказ учинио пре него што је такса положена. Апелациони суд цени истакнути навод у позиву, да је први суд био овлашћен да одмери хонорар тужиоцу и да то не би било противно §-у 501. грађ. пар. пост. па налази, да је суд овлашћен да умери хонорар тужиоцев с обзиром на извршене послове али то само на основу чињеничког стања, које би странке изложили. Тужена пак страна оспорила је тужиоцу у основи право на хонорар али, поред тога, није утврђено, нити је тужена страна навела, које је правне послове тужилац за туженика извршио а које није, те да би суд могао и то ценити и евентуално смањити тужбено тражење.

У ревизијском писмену, тужена страна је истакла као ревизијске разлоге: из тач. 3. § 597. и из § 597. тач. 1. у вези § 571. тач. 9. грпп. Први разлог заснован је на томе, што је позивни суд у питању кривице тужоцеве навео, да је правилно налажење првог суда о непостојању кривице тужоцеве, док се међутим први суд није ни упуштао у испитивање исте. Други пак на томе, што су разлози првог суда, да је питање кривице тужоцеве ирелевантно за пресуђење овога спора, у противречности са разлозима позивне пресуде, по којима је питање кривице релевантно, услед чега се је позивни суд и упустио у испитивање њено Касациони суд је нашао, да је истакнута противречност без утицаја у овом случају, пошто је чињеничним стањем утврђено да тужилац због радње туженикове — отказа пуномоћија — а не својом кривицом није довршио предузети посао, дакле зато, што туженик није хтео да га тужилац даље заступа. С тога је по нахођењу Касационог суда, непотребно испитивати доказе, понуђене од туженика, ради утврђивања, да ли је туженик отказао пуномоћије тужиоцу услед представљене тужоцеве кривице, која би, ако би се утврдила, сачињавала само дисциплинску кривицу тужоцеву. На основу такве кривице, да је осуда изречена, туженик би имао само право на отказ пуномоћија у смислу § 27. под б Закона о адвокатима али не и на раскид уговора о награди у смислу прве реченице II става поменутог законског прописа. Околност пак, да ли је отказ пуномоћија последица несавесног рада тужиоца, без утицаја је на питање важности уговора о награди, већ би могао имати значаја у евентуалном спору због накнаде штете, ако је исту туженик претрпео.

Касациони суд је нашао да стоји ревизијски разлог из § 597. тач. 3. грап. Наиме, кад је позивни суд правилно нашао, да је суд овлашћен да умери хонорар тужиоцем с обзиром на извршене послове — § 27. у вези § 23. Закона о адвокатима, — онда је неосновано разлагање да није утврђено, нити да је тужена страна навела, које је послове тужилац за туженика извршио а које није. Ово са разлога што се из саме изјаве заступника тужиоца на усменој расправи пред првим судом види, да је тужиоцу отказано пуномоћије 5-VI-1935. год., као и да је туженика на рочишту пред Државним Саветом заступао други правозаступник, према чему је налажење позивног суда у противречности са утврђеним чињеничним стањем. Стога је Касациони суд укинуо закључком позивну пресуду и правну ствар вратио истом суду на поновну расправу и одлуку.

Закључак I грађ. већа Касационог суда од 10-IX-1938. г. Рев. бр. 742/38.

Тих. М. Ивановић
секретар Касационог суда у Београду.

Може ли се у порабном поступку тражити раскид уговора о закупу на основу § 704. грађ. зак.

Тужилца Б. К. преко свога пуномоћника отказала је туженом Ф. М. закуп локала за 15. јануар 1936. год. а са разлога што је купила то имање и што јој је исто потребно за личну употребу. Овај отказ учинила је преко Х кварта који је отказ и уважио. Против овога отказа тужилца поднела је своје приговоре наводећи да је он — тужени са закуподавцем Б. М. ранијим власником закључио уговор о закупу и да му је исплатио кирију све до 1. маја 1936. г. а да са садањим отказиваоцем нема никаквог уговора о закупу, те да тужилац може тражити раскид уговора на основу § 704. г. з. те да нема места порабном поступку.

По одржаној расправи Срески суд за град Београд пресудом П. 214/36. од 4. фебруара 1936. г. одржао је отказни закључак на снази са ових разлога: „да је отказ стана учињен од стране тужиоца Б. К. туженику Ф. М., на закону основан и да се као такав има одржати на снази, и то са следећих разлога по § 704. гр. зак., ако сопственик ствар дату под закуп прода другоме, онда се уговор о закупу раскида, осим у случају, ако је нарочито противно уговорено, или ако је уговор о закупу у јавне заложне књиге на исто добро уведен. Па како је признањем туженика у приговорима његовим од 13. јануара 1936. г. утврђено, да је имање — кућа у којој се налази отказно закупно добро — локал — прешло у својину тужиоца, те да је наступила промена власништва отказног закупног добра, то је суд нашао, да у конкретном случају стоји случај предвиђен у § 704. грађ. зак. и да следствено томе, тужилац има право, да туженику откаже закупно добро — локал, те да је оспорени отказ од 5. јануара 1936. г. на закону основан. Суд је ценио приговор туженика — да по § 704. гр. зак., тужилац ако хоће да раскине уговор о закупу, да то може остварити редовном тужбом у редовној грађанској парници, — па је нашао, да је тај приговор неуместан, јер пропис § 704. гр. зак. не предвиђа могућност захтева за раскид уговора о закупу у случају промене власништва имања у коме се налази закупно добро, као што је то случај на пр. са прописом § 703. гр. зак., већ поменути § 704. гр. зак. изрично каже „да се уговор о закупу раскида“, што по нахођењу суда значи, да се од момента промене власништва ствари под закуп дане, ранији уговор о закупу има ех леге сматрати раскинутим, те према томе тај раскид уговора о закупу није потребно остваривати тужбом у редовној грађанској парници, већ у том случају има места отказу у скраћеном порабном поступку — § 651. гр. зак. Суд је ценио и приговор тужене стране изнет на усменој расправи од 4. фебруара 1936. г., — да наиме тужилац ништа није доказао да је сопственик имања у коме се налази отказно закупно добро, — па је нашао, да је исти приговор неуместан, и без важности, јер није истакнут у приговорима од 13. јануара 1936. г. већ тек на усменој расправи, те се као такав не може узети у обзир — § 659. од 1. гр. п. п., а поред овога, исти је приговор у супротности са изјавом туженога у приговорима од 13. јануара 1936. г. из којих се види, да туженик признаје да је тужилац по „некој пресуди“ постао сопственик имања — куће, — у којој се налази отказно закупно

Удобро је свега изложеног суд је донео пресуду као у диспозитиву, заснивајући је на прописима § 704. гр. зак. и § 667. гр.п.п. Одлука о трошковима оснива се на § 143. гр.п.п.

Противу ове пресуде тужена страна изјавила је призив по коме је Окружни суд за град Београд пресудом Пл. 360/36. од 19 маја 1936. г. оснажио нападнуту пресуду, дајући ово образложење: „да су призивни наводи неумесни и неосновани са разлога изложених у нападнутој пресуди, и побијана пресуда у свему правилна и на закону основана, те се као таква има и потврдити — § 591. гр.п.п. Неумесан је навод тужене стране да је првостепени суд погрешно протумачио § 704. гр. зак., кад у § 704. гр. зак. изрично стоји да ако господарство под закуп дато прода другоме онда се раскида уговор закупа, што се у овом случају и догодило. Исто тако неуместан је навод тужене стране да првостепени суд није ценио приговор тужеников да тужилац није доказао да је сопственик имања, кад се из нападнуте пресуде види да је првостепени суд ценио истакнути приговор па је нашао да је исти неуместан и без важности и да је у супротности са изјавама туженога“.

Пошто је Окружни суд ставио да је вредност спора испод 5000 динара, то је ова пресуда постала извршна.

Изнећемо сада други случај код кога су оба наведена суда наша да се не може у порабном поступку тражити раскид уговора на основу § 704. грађ. зак.

У правној ствари тужиоца М. Т. противу туженика Н. Ј. ради отказа стана, тужилац је у своме писменом поднеску отказао даљи закуп стана туженику а са разлога, јер је постао власник закупног добра по основу куповине и продаје, па да је према § 704. гр. зак. закуп престао од момента промене власника, те је стога предложио да суд наложи туженику да порабни предмет преда најдаље првога новембра. На закључак Среског суда за град Београд Р. 5075/37. којим је усвојен овај отказ, тужени је поднео благовремено приговоре наводећи: да је он много раније купио исто имање али да ни ранији власник овог имања није још извршио пренос, да је на овом имању подигао кућу која је околност позната како тужиоцу тако и ранијем власнику према којима је и поднео тужбу ради поништаја преноса, те је стога предложио да суд укине овај отказ.

По одржаној расправи Срески суд за град Београд донео је пресуду П. 3994/37. од 5. јула 1937. г., којом је укинуо отказ а са ових разлога: „Према § 704. гр. зак. „ако господар ствар под закуп дану прода другом онда се раскида уговор закупа, осим ако није нарочито противно уговорено, или је уговор закупа у јавне књиге заложно на исто добро уведен. Па како § 704. гр. зак. предвиђа захтев за раскид уговора о закупу у случају да господар ствар дану под закуп прода другоме, а остварењу овог захтева нема места у порабном поступку § 655. гр.п.п., већ се овај захтев може остварити само редовним грађанским спором за раскид уговора. То у овом конкретном случају захтев тужиоца да се путем порабног поступка прекине даљи уговорени однос, не може се остварити, те је суд са тог разлога и укинуо закључак о отказу § 704 гр. зак. и § 655. гр.п.п. Суд налази да и без обзира на § 704. гр. зак. у в. § 655. гр.п.п. нема места одржању отказа на снази и то из разлога, јер се према признацима од 28. децембра 1932. г. и 23. јануара 1933. г. и власничког листа види да не постоји између туженика и тужиоца односно ранијег власника закупни однос већ, чисто грађански, те да и са тога разлога нема места примени § 655. гр.п.п. Суд је одбио да узме у обзир доказ саслушање сведока предложених од тужене стране, јер налази, да је саслушање ових сведока сувишно с обзиром на чињеницу да постоје писмени докази. Са горњих разлога суд је донео пресуду као у диспозитиву“.

Тужилачка страна изјавила је призив противу ове пресуде па је Окружни суд за град Београд пресудом Пл. 1105/37. од 25. октобра 1937. г. потврдио нападнуту пресуду са разлога:

„1. Призивни разлози су неумесни и неосновани.

2. Побијана пресуда је у свему правилна и на закону основана па се као таква има и потврдити са разлога изложених у истој. Зато је призивни суд на основу § 591. и 592. гр.п.п. донео одлuku као у диспозитиву.

И ова је пресуда постала извршна јер је вредност спора испод 5000 динара.

WWW.UNILIB.RS О застарелости права поглаварства Града Београда за наплату електричне струје. (Пресуда Касационог суда у Београду Рев. 1640/37. од 27. новембра 1937. год.)

Поглаварство града Београда, тужбом П. 3133/35. од 12. априла 1935. год. тужило је предузеће „Н“, Среском суду за град Београд, за суму од 1159 дин. а коју му суму дугује тужени за утрошену струју у времену од 1. јануара 1924. г. до 24. марта 1931. г. Као доказ поднело је извод дуговања Дирекције трамваја и осветљења. Тужена страна је порекла тужбено тражење и истакла приговор застарелости, јер је од утрошења струје па до дана тужбе прошло више од 4 године и да за то време тужено предузеће није добило никакву опомену.

Срески суд за град Београд пресудом П. 3133/35. од 17. маја 1935. год. удовољио је тужбеном тражењу, а са ових разлога: „Да тужени дугује тужиоцу дин. 1159.— за утрошену струју у времену од 1. јануара до 24. марта 1931. год. што се утврђује приложеним изводом дуговања Дирекције трамваја и осветљења као јавном исправом § 406. гр.п.п. Да нема места позивању на застарелост од стране туженика јер је у питању облигациони дуг, који застарева за 24 год. будући да потраживање потиче из уговора купо-продаје § 928. гр. зак.“

Окружни суд за град Београд пресудом Пл. 677/35. од 17. фебруара 1936. уважио је призив туженика, побијану пресуду Среског суда за град Београд преиначио и тужиоца одбио од тужбеног тражења, са овим образложењем: „да пресуда Среског суда за град Београд П. 3133/35. од 17. маја 1935. г. не одговара закону, те да као таква не може опстати, па је позивни суд преиначује и у смислу § 391. гр.п.п. изриче као у диспозитиву, јер је потраживање тужиоцево према туженоме застарело, било по пропису § 928. б. гр. зак. било по пропису § 928. д. гр. зак. који се једино могу применити на спорни случај. Тако према § 928 д. грађ. зак. у опште све што се плаћа годишње или у краћим роковима, који се годишње повраћају застарева за три године од дана кад је требало платити. Па како је у конкретном случају у питању плаћање електричне струје — која се плаћа у краћим роковима од године дана, за коју је туженик задужен још 1931. године и коју је тад требао и платити, а тужба је од стране општине града Београда подигнута тек 1935. године, то је у смислу горе цитираног законског прописа ово њено потраживање застарело а у колико би се применио § 928. грађ. зак. застарелост би била још краћа. С обзиром на горе изложено, остали наводи су без утицаја на одлуку суда. — Према овоме гледиште првог суда, по коме се на истакнути приговор застарелости има применити § 928. ж. гр. зак. неуместан је, пошто овде није у питању никакав облигаторни дуг.“

Касациони суд у Београду пресудом Рев. 1640/37. од 27. новембра 1937. г. потврдио је побијану пресуду позивног суда са следећих разлога: „Да не стоји навод заступника тужилачке стране да се побијана пресуда оснива на погрешној правној оцени ствари — тач. 4. § 597. гр.п.п., јер је позивни суд правилно нашао да је тужиоцево потраживање према туженом застарело по § 928. д. грађ. зак. Позивање ревизије на § 931. грађ. зак. неумесно је стога, што се овај законски пропис не може применити кад су у питању кратке застарелости из §§ 928. а. 928. е. грађ. зак. као што је застарелост потраживања тужилачког поглаварства. Стога је Касациони суд на основу § 604 гр.п.п. одлучио као у диспозитиву.“

Има ли места тражењу повраћаја у пређашње стање ако странци позив за рочиште није у опште достављен или ако је у позиву погрешно означен час?

I.

У правној ствари тужиоца В. С. противу туженога М. С. ради накнаде штете у суми од 6000 дин., Срески суд за град Београд, одредио је расправу на дан 20. априла 1937. год. у 8 часова. Како, у заказано време тужени није дошао, ма да је позив уредно примио, јер је доставницу потписао 1. априла 1937. год., а дошавша — тужилачка страна предложила је да суд донесе пресуду по изостанку, то је суд и прихватио и донео пресуду по изостанку под бр. П. 1975/37. од 20. априла 1937. г.

Тужена страна поднела је 5. маја 1937. г. молбу за повраћај у пређашње стање због пропуштања рочишта. У молби је навела: да је позив и тужбу примила али да је на позиву стајало да је рочиште одређено на дан 20. априла 1937. г. у 9 сати; да је на двадесет минута пре 9 сати дошла и да је судија саопштио да је рочиште било у 8 сати јер је и заказано за то време. За доказ ових навода позвала се на рочишни позив. Поред тога тужени је поднео и позив противу наведене пресуде.

Расправа по овом предлогу за повраћај у пређашње стање одржана је на дан 16. јуна 1937. г. тужилац је се противио наведеном предлогу а тужени преко свога пуномоћника изјавио је да остаје при истом. За овим је суд донео закључак П. 1575/37. којим је одбио предлог тужене стране да се дозволи повраћај у пређашње стање. Образложење закључка је: „По § 210. гр.п.п. странци која је изостала од рочишта спречена непредвиђеним и неотклоњивим догађајима може се одобрити повраћај у пређашње стање, дакле, тражи се да је странци био познат дан и сат рочишта, па је за долазак била спречена. Из признања тужилачке стране, да је на њеном рочишном позиву било означено 20. април 1937. г. 9 часова а не 8 часова, утврђује се да је странци било непознато да је рочиште било одређено за 8 часова. Са изложеног суд је одлучио као у диспозитиву.“

Противу овога закључка тужилац је преко свога заступника изјавио рекурс, наводећи да има места повраћају у пређашње стање с обзиром на § 210. гр.п.п. и да је туженику била позната тужба, дан суђења али да сат није био познат. Предложено је да суд пресуди и поништи закључак првостепеног суда с тим да има места траженом повраћају.

Окружни суд за град Београд закључком Пл. 977/37. од 18. септембра 1937. г. уважио је рекурс, побијани закључак укинуо и правну ствар вратио Среском суду на поновно размотрење и одлуку; са следећих разлога: „Испитујући побијани закључак Среског суда у см. § 620. гр.п.п. поводом рекурса туженика, Окружни суд за град Београд нашао је: када се из одлуке Среског суда за град Београд од 25. марта 1937. г. види, да је расправа заказана за 20. април 1937. г. у 8 часова пре подне, а из позива који је достављен туженику види се, да је позват за 9 часова пре подне, онда први суд није могао извести закључак да је туженику то било познато, као и тужиоцу, који се је могао више интересовати од туженика и пре расправе сазнати за ову техничку грешку суда.“

Са изложеног, а на основу § 620. гр.п.п. Окружни суд, као рекурсни донео је одлуку као у диспозитиву закључка.“

II.

У правој ствари тужиоца Р. Ј. противу туженика А. К., Срески суд за град Београд на предлог тужене стране донео је пресуду по изостанку под П. 7510/36. јер тужилачка страна није дошла на заказану расправу. У своје благовремено поднетом предлогу за повраћај у пређашње стање тужилац је навео, да му позив за рочиште, на коме је донета пресуда по изостанку, није био ни достављен, јер се у то време налазио ван Београда а да је позив за њега примила његова жена. На расправу заказану по овом предлогу тужилац није дошао а тужена страна је изјавила да је овај предлог неуместан и предложила да се исти одбије од свога тражења.

Срески суд за град Београд донео је закључак да се не дозвољава предложени повраћај у пређашње стање а са следећих разлога: „Из самог предлога види се да је тужилац тражио повраћај у пређашње стање са разлога, што њему није у опште достављен позив за рочиште од 21. јануара 1937. г. те да са тога разлога није могао ни доћи на рочиште. Међутим, са наведеног разлога тужилац је могао пресуду због изостанка да напада само призивом сходно § 571. тач. 4. гр.п.п. а не да тражи повраћај у пређашње стање, јер § 210. гр.п.п. подразумева да је странка, која је пропустила да дође на рочиште ипак уредно позвана, али да је због непредвиђених догађаја била спречена да благовремено дође на рочиште, а тиме проузроковано пропуштање имало је за странку штетну правну последицу.“

Окружни суд за град Београд закључком својим Пл. 420/38. није уважио рекурс тужилачке стране са разлога: „Рекурсни су наводи неумесни и неосновани. Побијани закључак је у свему правилан и на закону основан

па се као такав нама и потврдити са разлота изложених у истом. Зато је Округсни суд, на основу § 620, гр.п.п. донео одлуку као у диспозитиву".
 Статромо да је стеновиште Срескор суда и ово друго стеновиште Округсног суда сасвим правилно, јер, да би се могло тражити повраћање у пређашње стање потребно је према § 210, гр.п.п., да је странка непред-виђеним или неоткљонивим догађајем била спречена да благовремено дође на рочиште. Другим речима, странци треба да је познато да је расправ-а одржена т. ј. дан и час расправе, па да је било немogućе због непредвиђе-них или неоткљонивих сметњи да на исто рочиште дође. У противном, ако странци није познат дан и час расправе, јер догавицију није ни потп-сага, ни је потписала али са потрешно означеним сатом расправе, не може се ни тражити повраћај у пређашње стање, пошто, то пређашње стање, странци није у опште ни било познато. Стога странка није била ни спре-чена никаквим неоткљонивим или непредвиђеним догађајем да дође бла-говремено на расправу.

Д-р Ј. Ђераковић, судија Срескор суда за град Београд

Муж има право да ужива женин мирас све док је брак у сили и важ-ности, без обзира што намеђу супружника не постоји и фактична заједница.

У правној ствари тужиље Д. М. против туженика С. М., због повра-ћаја мираса, Округсни суд у Чакаву пресудом од 17. новембра 1936. год. По-10-149, одлучио је преставила стар овако:

"Тужила је представила стар овако:
 21. јануара 1934. год. венчала се она са тужеником. Приликом венчања донела му је мирас 50.000 динара и ствари означене у диспозитиву и још 4 метра платот крпец сатена за хаљину и шест пари есија, све у исправном стању. Тужени је био у браку неверан и груб. Заостављао је тужила а са другим женама одржавао је недовољене односе и пренику. Због свега тога тужила је туженот о Бракићу 1935. год. напустила и про-нела да јој поврати мирас и остале напред пођашње ствари. Он то није учинио, зато га тужки и предлаже да се пресудом утврди да је тужени ду-жан да јој врати мирас и ствари и да јој накнади парничне трошкове.

За доказ својих навода понудила је сведока, исправе и саслушање странана.

Тужени је признао да му је тужила донела у мирас 50.000 динара у готову и све ствари означене у диспозитиву. За четири метра платот крпец сатена и шест пари есија навео је да су га младепци добили на поклон бралу и она га је напустила без икаквог повода, јер он је био примрбан муж, док је напротив, она била неверна. Навео је да је он од 50.000 динара према споразуму са оцем тужкије који му је мирас и дао, куповао ствари за кућу и подмиривао пређе брчане, тако да од тог износа више ништа није остало; тако је утврдио: за спрваћу собу у трпезарију 13.000 динара, за зевфир фрулу 1.600 динара, за подвог за ову фрулу 200 динара, за шаторстопице и чигаме 2.860 динара, за колица и крвез за дете са пољовозом и ства-рима 2.830 динара, за трошак у Београду и Брнчакој Вањи 4.800 динара, за пут до Крагујевца 2.550 динара. Осим тога тужкија је узела у четири наврата по 4.000 динара у све му 16.000 динара и однега у Крагујевцу.

На крају је навео да брак нестот са тужкином није разведен и према томе она нема права да тражи поврат мираса. Зато је предложио да се тужбини захтев одбине.

За доказ својих навода понудио је сведоке и саслушање странана. Суд је навео доказ испитот сведока и саслушањем странана затим читањем исприва приложених уз тужбу као и читањем саслушањем странана у Лока Орадовића, који је саслушањ путем замољених код Срескор суда у Крагујевцу. Према изводу Локаза удежежен је у записнику о расправи 17. новембра 1936. год.

Обазирuћи се брижљиво на резултат целокупне расправе и изведених доказа, суд је у смислу § 368 гпп. нашао, да је тужиља успела да докаже своја чињеничка тражења изузевши оно да је у мираз донела и четири метра креп сатена и шест пари есаја за које је ствари сагласним исказом тужиље и туженог утврђено да су за Младенце добијене од кума и старог свата као поклон, тако те тужиља нема права да их захтева као саставни део мираза услед чега је суд тужбени захтев у погледу ових ствари и одбио.

За остале ствари утврђено је признањем самог туженог које чини непотребним сваки други доказ — § 362. гпп. да су означене ствари мираз. Туженику није пошло за руком да докаже своје тврђење да је са даваоцем мираза — оцем тужиље — имао уговор да 50.000 дин. колико је примио у готову, може да употреби на куповање намештаја и ствари потребне за брак, јер је отац тужиљин, Р. В. саслушан као сведок, изјавио да о томе није било говора. Напротив, да је тужени њему приликом преговора о миразу казао да он има намештај, па су се зато и споразумели само о новцу и неким стварима. И сведок Н. В. потврдио је да о куповини ма каквих ствари од тих 50.000 дин. није било говора. На крају и из исказа сведока О. Р. није се могао извући закључак, да је отац тужиљин приликом давања мираза овластио туженика да од 50.000 дин. купује шта хоће, јер прво у моменту када се водио разговор између туженог и оца тужиље о коме сведок сведочи вођени су само почетни или припремни разговори, а није било дефинитивног споразума, а друго из исказа се сведока О. и речи које је пред њим изговорио туженоме отац тужиље: „а ти купи шта хоћеш“, не да закључити да се то односило баш на оних 50.000 дин. будући да се је то једнако могло односити и на лична сретства туженога, поготово када је тужени, према свом признању имао и лично велике приходе а те приходе има и сада. Осим тога противно је свакој логици и законским прописима да се мираз употребљава на оне сврхе за које је према својој одбрани употребио новац тужени. Јер мираз је оно имање што га жена донесе мужу ради лакшег живљења и које муж не сме употребљавати у сврхе лакомисленог живљења. Ако је муж употребљавао новац за плаћање свадбеног ручка, за куповину поклона тасту, ташти и шураку, за куповање поклона жени и путовање у Бању и остало што наводи тужени а што не може да се уврсти у редовне брачне терете, чијем олакшању има да служи мираз, онда то не може да падне на терет мираза, него само на терет његове личне имовине. По § 766. гз. муж је овлашћен да потроши новац добијен у мираз, али за вредност и накнаду својим добром јемствује. Навод туженика да је тужиља од миразних новаца изузела четири пута по 4.000 дин., дакле у свему 16.000 дин. тужени није успео ничим да докаже. Из чињенице да је тужени међу ствари, које је наводно куповао од мираза према споразуму са оцем тужиље, уврстио и радио-телефонски, за који је доцније сам признао да га је купио пре брака и пре пријема новца, суд је извео закључак да тужени намерно удешава своју одбрану и у томе наводи чињенице које са стварношћу нису у опште у сагласности, само да би избегавао законској дужности да поврати мираз. Ствари које је тужиља поред готовог новца донела туженоме, по изричном пропису § 768. гз. остале су својина тужиље и са њима тужени нема право да располаже. Могло би се само поставити питање да ли тужени као муж тужиље, има право да ове ствари као и новац у износу од 50.000 дин. задржи и ужива док се брак његов са тужиљом правоснажном одлуком не раскине, или је он дужан да све те ствари одмах тужиљи врати.

Суд је по овој ствари стао на гледиште да је тужени дужан све ствари и новац одмах вратити тужиљи. То из ових разлога: § 766. гз. прописује да муж има право уживања мираза док брак траје у сили и важности, али израз „док брак траје“ у сили и важности (из § 766. гз.) суд схвата да брак треба да буде у пуној сили и пуној важности, т. ј. да поред правне везе постоји фактична заједница између мужа и жене. У случају да брак није у пуној сили и пуној важности т. ј. када између супружника нема фактичне заједнице, а за раскид правне брачне везе води се код правног суда парница, ако је до прекида брачне фактичне заједнице и до бракоразводне парнице дошло кривоцом мужа, муж не може имати право да задржи и ужива миразну имовину женину. А у конкретном случају из целокупне расправе и изведених доказа произлази да је фактична брачна

заједница између тужиље и туженика престала, и да је за раскид њихове брачне везе тужиља повела бракоразводну парницу, као и то да је до тога дошло кривњом туженика. Јер тужени је признао да жена одвојено од њега живи а љубавним писмима, које је он писао некој госпођици В., доказана је брачна неисправност туженога, услед које га је жена с правом напустила“.

По призиву тужене стране Апелациони суд у Београду пресудом од 16. јуна 1937. год. Пл. 534 потврдио је пресуду Окружног суда са разлога: „Не стоји призивни навод под 1) призива о погрешној правој оцени ствари, јер и призивни суд сматра, да је туженик по § 766. гз. дужан вратити тужиљи готов новац и ствари које је она као мираз донела пошто између њих као супружника не постоји фактична заједница. Истина да је у § 766. гз. прописано да муж има право уживати мираз докле брак траје у сили и важности, али ово се наређење има разумети тако, да муж има право уживати мираз само докле постоји фактичка брачна заједница између мужа и жене. Законитост и правилност оваквог тумачења § 766 гз. следује из самог циља мираза, јер када по § 416. и 760. гз. жена доноси мужу мираз ради лакшег живљења дакле ради подмирења заједничких потреба, онда је очигледно да је престанком заједничког брачног живота, престала и намена мираза па следствено томе и мужевљево право уживања мираза.

Призивни разлог под 2) да је окружни суд погрешно установио, да је до раскида брачне заједнице дошло кривицом туженика, неумесан је, јер призивалац не наводи у чему се састоји погрешност те оцене, док се међутим из образложења побијане пресуде види, да је први суд своје уверење о наведеној чињеници засновао и стекао на разлозима изведеним у првостепеном поступку — § 368. гпп.

Призивни навод, да је први суд пропустио да изведе доказе понуђене од туженика, ради утврђивања неверства тужиљиног и да у томе лежи недостатак поступка, неоснован је, јер је окр. суд на расправи од 6. октобра 1936. г. закључком одбио извођење тих доказа и заступник тужеников није учинио замерку на тај доказни закључак, па је стога изгубио право да по том основу приговара мањкавост првостепеног поступка — § 260. гпп. У осталом призивни суд сматра, да за правилно пресуђење овога спора није од утицаја чињеница, чијом је кривицом од супружника дошло до раскинућа фактичне брачне заједнице и одвојеног живота, пошто право жене на повраћај мираза по § 766. гз. зависи само од постојања фактичне брачне заједнице између супружника.

Не стоји ни призивни навод под 3), о погрешној оцени доказа у погледу постојања споразума између туженика и оца тужиљиног, по коме је туженик примљен мираз у 50.000 дин. имао утрошити за набавку ствари означених под 3) и 5) одговора на тужбу, јер је први суд, ценећи изведене доказе, а са разлога изнетих у побијаној пресуди правилно нашао, да није постојао никакав споразум између туженика и оца тужиљиног о обавезном куповању ствари од новца примљеног у мираз. Сем тога, туженик нити наводи да су означене ствари купљене на тужиљино име, а да би се могле сматрати као њено миразно добро, нити је зато понудио и поднео доказе. То пак што је туженик, по његовом тврђењу наведене ствари, сем радио апарата, купио после ступања у брак са тужиљом баш и под претпоставком да их је он набавио новцем примљеним у мираз, без значаја је и утицаја на тужиљино право повраћаја мираза у 50.000 динара, с обзиром на мужевљево право да примљене новце у мираз може потрошити, као и његову обавезу да је дужан повратити жени мираз у случају престанка фактичне брачне заједнице — § 766. гр. зак. Према томе, и како је утврђено, да је туженик примио у мираз од оца тужиљиног пред кућевних ствари побројаних у тужби и 50.000 дин. у готову, и како је жена по § 760. гр. зак. сопственик мираза без обзира на то да ли је миразно добро било њена сопственост или га је она од кога добила, — то призивни суд сматра, да је окружни суд правилно утврдио, да је туженик обавезан да тужиљи поврати мираз онако како га је примио“.

По ревизији тужене стране, Касациони суд у Београду пресудом од 3. јуна 1938. год. преиначио је пресуду Апелационог суда и тужиљу одбио од повраћаја мираза са разлога:

WWW.LINLIB.RS

„Туженик је изјавио ревизију на пресуду апелационог суда наводећи под 1 следећи разлог: погрешно је схватање позивног суда да је по § 766. гр. зак. туженик дужан да врати тужиља готов новац и ствари које је она као мираз донела пошто између њих као супружника не постоји фактична заједница живота као и што је погрешно и његово тумачење прописа §§ 416. и 760. гр. зак.

По § 766. гр. зак. муж има право да ужива женин мираз докле год брак траје у сили и важности, дакле док није законским путем разведен. У овом случају брак између парничара није разведен, већ је остао у сили и важности, те према томе муж није дужан да врати жени мираз, тим пре што га је тужиља сама напустила оставив му дете на издржавању. Како пак апелациони суд погрешно тумачи наведене зак. прописе то овде стоји ревизијски разлог из § 597. т. 4. гр. п. п.

Ценећи овај ревизијски навод Касациони суд налази да је у колико се односи на повраћај мираза у 50.000 дин. основан, јер у конкретном случају брак између парничара није разведен, већ је остао у сили и важности, а по § 766. гр. зак. муж има право да ужива женин мираз све док је брак у сили и важности дакле, док није законским путем разведен што је и овде случај.

Налазећи да у овом погледу стоји ревизијски разлог из § 597. т. 4. Касациони суд је ревизију туженог у колико се односи на тражени повраћај мираза уважио и пресуду позивног суда у колико се односи на тужбени захтев повраћаја мираза у 50.000 дин. преиначио како је то у диспозитиву ове пресуде наведено — §604. гр. п. п.

Остали ревизијски наводи у колико се односе на мираз с обзиром на овакву одлуку суда беспредметни су и суд их није ни ценио.

Што се пак тиче истакнутог ревизијског навода у погледу досуђених покретних ствари Касациони суд налази да је неоснован и да повреда из § 597. т. 4. гр.п. не стоји, јер по § 768. гр. зак. све покретне ствари које жена као своју опрему или и мужевљеву потребу донесе јесу дарови који остају женина својина и муж је дужан да их врати жени, те је пресуда позивног суда у овом погледу правилна. Са ових разлога Касациони суд ревизију у овом погледу није уважио и донео пресуду као у диспозитиву — § 604. гр. п. п.“

По §§ 810. и 811. грађ. зак. сопственик аутомобила одговоран је за штету коју његов шофер нанесе трећим лицима, ако шофер није био стручно лице. (Пресуда Касационог суда у Београду од 6. јуна 1938. год. Рев. 582).

У правној ствари тужиоца С. С. противу туженика Б. Ш. Д. Б. и осигуравајућ. друштва С., због накнаде штете, Окружни суд у Крагујевцу пресудом од 30. јуна 1937. год. По-8 осудио је тужену Штедионицу на плаћање штете са разлога:

„Тужилачка страна излаже чињеничко стање овако:

Тужилац се месеца априла 1936. год. враћао из Београда својим аутомобилом марке „Бујик“ са шест седишта на путу за Крагујевац возећи пет путника. На путу између Чумића и Лужница пред вече возећи прописном десном страном од Краг. је наишао теретни ауто Бан. штедионице ударио је у тужиочева кола и сва разлупао, али путнике није повредио, па је побегао.

Штета је процењена на лицу места путем вештака на 30.000 дин. и то приликом вршења увиђаја од стране истражних власти.

Како П. Љ., као шофер Б. Ш. није имао за 1936. год. дозволу за вожњу теретних кола, па га је и поред тога тужена Ш. држала за шофера, то је она одговорна за накнаду штете, пошто је у својој служби држала лице обесно и рђаво.

Поред одговорности тужене Ш. за ову штету одговорно је и осиг. друштво „С.“ код којег је Ш. овакве случајеве осигурала.

Стога предлаже да суд донесе пресуду, која ће тужену Ш. осудити на накнаду целокупне штете у износу од 30.000 дин. а као другоредног туженика О. Д. С. до полисе, колико је оно обавезно туженој Ш. и на парничне трошкове по трошковнику.

Туженик Б. Ш. изложила је следеће стање ствари:

Признаје да је штета причињена, али за исту није одговорна Ш. Ауто тужене Ш. терао је П. Љ. који као шофер у служби туженика скоро 20 месеци имао је прописну возачку исправу и за то време ни једном није реферисан, нити је починио како дело, због чега би се могло сматрати да је био обесан и рђав возилац. Поменути Љ. као стручно лице у см. §§ 810. и 811. грађ. зак. одговоран је само за причињену штету а не његов властодавац Б. Ш.

Тужба ничим није доказала да је тужена Ш. својом противправном радњом нанела штету тужиоцу, те стога тражи да суд одбије тужиоца од свог тужбеног тражења.

Тужено друштво „С.“ пориче наводе тужбе о одговорности туженог друштва на накнаду штете, јер је у исто време први туженик у односу јемства за накнаду штете, а то је јемство условљено уговорним клаузулама, као што се то види из приложене полисе, а одговорност туженог друштва према тужиоцу отпада.

Стога предлаже да се тужилац одбије од свог тужбеног тражења према туженом друштву „С.“ Проведен је доказ испитом сведока и исказ истог изложен је на записнику од 30. јуна 1937. год.

По завршеној усменој расправи, а по оцени свих доказа понуђених од парничара у смислу § 368. гр. п. п. суд је нашао:

1) Утврђено је да је дошло до судара између теретног ауто тужене Ш. и оштећеног аутомобила тужиоца означеног дана у тужби, и да је том приликом тужиоцев аутомобил оштећен. Та околност није спорна међу странкама.

Спорно је питање међу странкама, да ли је за ову штету одговорна тужена Ш. и О. д. „С.“ у Б. или није.

Претходно је потребно било утврдити, ко је одговоран и крив за судар аутомобила — тужилац или шофер тужене Ш. У том циљу саслушани су сведоци понуђени од стране парничара и испитом истих и то сведока П. И., Ф. Ј., Р. М., А. Д. и С. Љ., који је возио ауто непрописном брзином и непрописном страном.

Пошто је суд решио ово питање као прејудуцирано онда се упустио у расправу оспореног питања одговорности туженика за накнаду штете тужиоцу, па је нашао да је тужена Ш. одговорна за накнаду штете за оштећени аутомобил тужиоца. Овакво своје уверење суд је стекао на основу следећих чињеница.

Што се шофер П. Љ. чијом је кривицом дошло до судара са аутом тужиоца, налазио у служби тужене Ш. као шофер теретног ауто, а није имао прописне возачке дозволе за вођњу теретних аутомобила у 1936. год. кад се судар десио, већ је имао дозволу за вођњу путничких аутомобила. Ово је сам сведок П. Љ. признао пред судом.

Како пом. шофер тужене Б. Ш. није имао прописну дозволу за вођњу теретних аутомобила и поред тога га је тужена Ш. држала у служби и ако је то морала да зна, то је иста одговорна за дело лица које је без исправа било у њеној служби и неспособно за посао који му је поверен и другога оштетио у см. §§ 810. и 811. грађ. зак.

Тужено пак друштво „С.“ не може за штету да одговара нанету од лица, које се је налазило у служби тужене Ш. и ако је оно туженој Ш. имало да одговара за осигурану суму са разлога што је ово друштво у уговорном односу као јемац са туженом Ш. и за њега је тужилац треће лице §§ 21, 31 и 800. гр. зак.

Суд је усвојио захтев тужиоца у погледу висине штете, јер је иста одмерена од стране вештака код истражне власти на записнику од 1. септембра 1936. год. Бр. КНО 1151/36. који има важност јавне исправе § 385. гр. п. п.“

По призиву тужене Ш., Апелациони суд у Београду пресудом од 27. децембра 1937. год. Пл. 1749 потврдио је пресуду Окружног суда са разлога: „Призивни навод под 1) као да овде има места примени § 87. зак. о чин. по аналогiji, јер је у питању Б. Ш., те да без тужбе противу туженика не може ни Ш. одговарати — неумесан је са разлога, што је ово призивни навод те као такав недопуштен, а Б. Ш. је уредно представљена пред судом.

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Навод под 2) неумесан је, јер је суд првог степена из утврђеног чињеничног стања утврдио, да је крив шофер Ш. што је до судара дошло. Исто тако је неумесан и призивни навод, да Ш. не одговара са разлога, што је кола терао стручни шофер. Ово са разлога што тужена Ш. пред првим судом ничим није доказала, да је њен шофер имао све стручне услове, да му се могу поверити теретна кола, која је терао, нити је утврдила, да су њена теретна кола била исправна, нити да су у опште била регистрована као исправна за возњу за 1936. год.

Приговор о величини штете неумесан је, јер је суд утврдио висину на основу изведених доказа истражних власти“.

По ревизији тужене Ш. Касациони суд у Београду пресудом од 6. јуна 1938. год. Рев. 582 потврдио је пресуду Апелационог суда са разлога:

„Ревизијски навод да стоји погрешна правна оцена ствари и погрешна примена материјалног права на утврђено чињенично стање са разлога што суд није имао у виду § 87. зак. о чинов. при оцени одговорности за причињену штету, који се у недостатку посебних прописа у смислу § 8. и 10. гр. зак. има применити, јер тужена Ш. не може у овом случају одговорати пре но што је тужен њен орган, неоснован је зато што је одговорност властодавке Б. Ш. заснована на посебним прописима §§ 810. и 811. гр. зак. према којима је ова увек одговорна за причињену штету свога намештеника, кога би држала на основу непрописних исправа, а за шофера тужене Ш. утврђено је, да није имао прописну дозволу за возњу теретних аутомобила — дакле није био стручно лице. Стога по нахођењу Касационог суда не стоји ни погрешна правна оцена ствари ни погрешна примена односно непримена материјалних законских прописа, па према томе ни разлог за ревизију из т. 4. § 597. гр. п. п. на који се ревизија тужене Ш. позива.

Према томе кад је утврђено, да се пресуда призивног суда оснива на доказима и на закону неоснован је и други ревизијски навод да стоји противуречност пресуде са списима, и да је иста основана на претпоставкама. Наводима ревизије да су искази испитаних сведока пред првостеленим судом ирелевантни за пресуђење овога спора и осталим, не истиче се повреда из тач. 2. и 3. § 597. гр. п. п. већ се као ревизијски разлог наводи погрешна оцена доказа и на тај начин се побија утврђено чињенично стање, што је у смислу § 597. гр. п. п. недопуштено у ревизијском поступку.

Најзад недопуштено је и побијање висине штете у ревизијском поступку кад је ова путем судских вештака утврђена; као што је овде случај о чему су доказ списи бр. КНО 1151/36. а сам приговор на који се ревидент позива односи се само на сведоке а не и на извођење овога доказа пред расправљајућим судом“.

Примени прописа § 928. а) грађ. зак., који предвиђа специјалну крађу застарелост од опште, има места само у случају ако радник погођене послове сам ради, у противном има места примени општег прописа о застарелости из § 930. а) гр. зак. (Закључак Касационог суда у Београду од 9. септембра 1938. год. Рев. 758/38.).

У правној ствари тужиоца Ђ. Н. противу туженика Б. Ј. због дуга, Срески суд за град Београд пресудом од 27 новембра 1936. год. П. 1380/34. осудио је туженика на плаћање спорног дуга са разлога:

„Тужилац је у тужби и на рочиштима навео, да му је тужени остао дужан 1.300 дин. од награде за шивење два одела, која је туженоме шио у 1926. год. од тужениковог материјала.

Туженик је оспорио потраживање наводећи да је он тужиоцу исплатио све што му је био дужан, а поред тога истакао је приговор застарелости.

Изведени су докази предложени од странака и резултат тих доказа унет је у расправни записник бр. лист. 9. и 12. Ценећи изведене доказе преслушањем странака без заклетве суд је дошао до уверења да је тужени заиста остао дужан тужиоцу утужену суму, јер туженик ничим није могао доказати, да је тужиоцу исплатио целокупно потраживање изговарајући се да је признанице изгубио. Овакво уверење суд је стекао на основу исказа тужиоца, који је својим држањем дао повода да му суд

поверује поготову што тужени у својим тврђењима пред судом није био много категоричан. Због тога је суд тужиоцу и поклатио веру.

У колико се тиче приговора застарелости, суд је нашао, да у конкретном случају нема места позивању на застарелост из §§ 928. и 928 б) гр. зак. и ако ово потраживање потиче из уговора о најму, на који се у главном такође примењује кратка застарелост из ових законских прописа. Застарелост из § 928. а) односи се на уговоре о најму само за наплату плате слугу, радника, надничара, учитеља, који се месечно погађају, као и на право потраживања онога што су ови приликом извршења посла издали и т. д. а из § 928 б) лекари и хирурзи за посете, операције и лекове, тужба других мајстора и учитеља због плате за учење, и тужба слугу који се на годину погађају и т. д. али ни у ком случају на потраживање мајстора-занатлије за рад око израде одела, јер се овај рад не може подвести под рад надничара.

Пропис § 928. а) бр. 3. говорећи о застарелости тужбе радника и надничара за наплату наднице или уговорене плате претпоставља расправу обичних најамних послова, краћег рока у облику физичких чисто личних радова, док у категорију ових радова, као што је већ истакнуто, не могу доћи и мајстори кројачи од којих се тражи призната мајсторска способност и већа материјална одговорност“.

По призиву туженика, Окружни суд за град Београд пресудом од 25. јануара 1938. год. Пл. 476/34. преиначио је пресуду Среског суда и тужиоца одбио од тужбеног захтева са разлога:

„Сагласним кривањем парничних странака, утврђено је, да је тужилац у 1925. год. шио туженику два пара одела, од тужениковог материјала штофа, те да је дакле, тада, био између тужиоца и туженика закључен један уговор о најму у см. § 706. гр. зак. — 362. грпп.

Тужилац је тужио туженика и тражио, да му овај плати дин. 1300.— наводећи, да му тужилац ову суму дугује као награду за рад на сашивеним горњим оделима.

Па кад је туженик побијајући ове наводе тужиоца истакао и приговор застарелости права наплате, онда се спорни случај има расправити и решити по § 928. а) гр. зак. по коме трајбине парничара застаревају, за шест месеци од дана свршеног посла. Појам надничара разуме се у ширем смислу, пошто је тужилац израдио одело од материјала тужениковог, те је дакле, он само у посао уложио своју радну снагу, што чини и суштину, у главном, уговор о најму. Па како је тужилац своју тужбу поднео после истека рока од шест месеци дана, од дана када је одело израдио и предао туженику, када му је овај био обавезан рад и платити — § 712. гр. зак. то је његово право на наплату истога у смислу горњег и § 949. гр. зак. застарело“.

По ревизији тужиоца, Касациони суд у Београду закључком од 9. септембра 1933. год. Рев. 758. укинуо је обе пресуде првог и призивног суда са разлога:

„Основан је ревизијски разлог из тач. 4. § 597. грпп., јер погрешно призивни суд налази, да се појам надничара из § 928. а) грађ. зак. може и шире тумачити, и да се питање о застарелости тужбеног захтева има расправити по пропису § 928. а) грађ. зак. само зато, што је тужилац, према утврђеном чињеничком стању, одело израдио од материјала тужениковог, те је у посао уложио само своју радну снагу. Ово стога што пропис § 928. а) грађ. зак. предвиђа специјалну краћу застарелост од опште, те стога претпоставља изузетак од општег правила по коме облигациони дуг застарева за 24 године, па се стога као изузетак има најуже тумачити и применити само на оне случајеве, за које је предвиђен. Према томе, и на питање о застарелости овог тужбеног захтева наведени законски пропис би се могао применити само у случају, ако би било утврђено, да је тужилац радник т. ј. да погођене послове ради сам, а да нема најмљене раднике или помоћнике, који за њега раде у ком се случају он појављује као предузимач. У противном питање о застарелости тужбеног захтева имало би се расправити по општем пропису о застарелости § 930. а) грађ. зак.

Како пак наведена чињеница у пресудама првог и призивног суда није утврђена, то Касациони суд уважавајући ревизију тужиоцеву због погрешне правне оцене призивног суда, није могао преиначити пресуду призивног суда, већ је на основу § 604. од. IV грпп. укинуо пресуду првог и призивног суда и предмет вратио првом суду на нову расправу и одлуку“.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Уговори о избраном суду закључени са државом, како пре тако и после ступања на снагу Закона о државном рачуноводству, немају правног дејства, пошто по § 24. зак. о држ. све спорове са државом могу судити само редовни судови. (Пресуда Касационог суда у Београду од 16. јуна 1938. године. Рев. 571).

У правној ствари тужиоца Е. А. К. и Комп. противу Државе К. Ј., због утврђења важности уговора о избраном суду, Окружни суд за град Београд пресудом од 2. новембра 1937. године, одбио је тужиоца од тужбеног захтева са разлога:

„Неспорно је међу странкама, да је Мин. шума и рудника склопило закључак — уговор са тужилачком фирмом од 1. маја 1934. године под Р. бр. 3819/34. о продаји жељезне руде из државних рудника у Љубији и Варешу у количинама и под условима изложеним у истом закључку који је приложен уз тужбу. Поред осталог у т. 12. овог закључка предвиђено је, да се за расправу спорова из тога уговора обе стране подвргавају пресуди избраног суда. Предвиђен је и начин избора судија. Између странака избио је спор око извршења поменутог закључка, те је тужилачка фирма хтела да тај спор расправи пред изабраним судом како је тачком 12. закључка предвиђено. Стога је изабрала судију и име његово саопштила Мин. шума и рудника позивајући да оно то исто учини са своје стране. Мин. шума и руда је такође изабрало и о томе обавестило тужилачку фирму актом својим IV бр. 5888 од 14. августа 1937. године. Међутим 25. августа исте године Мин. шума и руда актом својим IV бр. 6313 обавестило је тужилачку фирму да опозива са стране државе избраног судију у спору који је настао између њих у погледу закључка Р-бр. 3819/34., из разлога предвиђених у § 24. зак. о држав. правобраниоштву.

Тужилац налази да се у овом конкретном случају не може применити § 24. зак. о држав. правобраниоштву, већ да има места избраном суду у смислу т. 12. закључка који је склопљен пре доношења закона о држав. правобраниоштву. Стога је тражио да суд пресудом утврди да важи споразум о избраном суду, који је између тужиоца и тужене уговорен закључком. В. Бр. 3819/34. од 1. маја 1934. године и да у овом случају нема места примени § 24. зак. о држав. правобраниоштву.

Државни правобранилац као заступник тужене државе оспорио је основаност тужиоцевог тражења, наводећи да има места примени § 24. о држав. правобраниоштву и да настали спор између њих судити може само редован суд и да према томе нема места уговореном избраном суду.

Узимајући у оцену тужиоцево тражење, као и наводе обе стране суд је нашао, да је тужиоцево тражење неумесно и неосновано са ових разлога:

По § 24. зак. о држав. правобраниоштву, спорове са државом могу судити само редовни државни судови с обзиром на организациони карактер закона о државном правобраниоштву (види §§ 1—7). Одредба његовог § 24. јесте јавноправног карактера и има се применити на све спорове између појединаца и државе који буду настали после ступања на снагу истог закона. Да је одредба § 24. јавноправног карактера види се и из самог образложења које је дао надлежни министар уз предлог закона о држав. правобраниоштву, а то се види и из образложења уз § 24. где је поред осталог речено да је у § 24. нацрта предвиђено да спорове са државом могу судити само редовни грађански судови, јер ће на тај начин и државни интереси бити најбоље заштићени. У § 554. Зак. о држав. правобраниоштву предвиђено је, да ступањем његовим на снагу престају важити сви закони противни њему. Према томе, ступањем на снагу одредбе § 24. зак. о држ. правобраниоштву укинута су избрани судови за све спорове појединаца са Државом. Тако исто § 24. укинуо је и 17. отсек седмог дела грпп. пред изабраним судовима (§§ 672.—695. грпп.), пошто су то законске одредбе као ранијег датума од закона о држав. правобраниоштву у колико се тиче спорова са Државом. Са ових разлога судови који су законом укинута и забрањени за извесну врсту спорова не могу ни присвајати ни судити те врсте спорова.

Неуместан је навод тужиоцев, да се пропис § 24. не може применити на уговор закључак Р. бр. 3819/34., који је закључен пре доношења закона о држав. правобран. т. ј. да не може имати повратне силе, нити се прости-

рати на правне односе раније засноване уговором. Према уопште усвојеној правној доктрини закон може имати повратне силе и на већ засноване правне односе када су у питању јавно правни интереси и када се не дира у стечена права, мада новија законодавства често из јавноправних интереса дирају и у сама стечена права пошто у садањем уставу нема чл. 36. устава из 1903. године. Напред је изложено да је одредба § 24. донета у јавно правном интересу. Остаје питање повратности закона у погледу стеченог права на које се тужилац позива ослањајући се на § 7. грађ. закона. И под претпоставком да ни законске одредбе јавно правног карактера не могу дирати у стечена права, у овом конкретном случају не постоје никаква тужиочева стечена права која би применом § 24. била повређена. Одредба § 24. не тангира никакав материјално правни тужиочев интерес нити вређа неко његово стечено право у материјалном погледу. Одредба § 24. за тужиоца има један само процесуално-правни а не материјално-правни значај, и то за процес који је у моменту доношења зак. о држав. прав. био само у ишчекивању, у надању.

Навод тужиоцев, да пом. § 24. не може имати повратне силе с обзиром на одредбу § 7. грађ. зак. неуместан је, како са напред наведених разлога тако и са разлога што се одредба § 7. односи на материјално-правне одредбе грађ. зак., јер се у § 7. грађ. зак. каже: „Закони ови (т. ј. грађански) немају повратне силе“. Сем тога одредба § 7. грађ. зак. нема уставно-правни карактер те да законодавна власт при доношењу нових закона, не сме дирати у стечена права. У данашњем Уставу нема одредбе која је постојала у чл. 36. устава из 1903. године, који је предвиђао, да нови закони нема повратне силе на штету права стечених ранијим законима. У осталом напред је означено да у овом конкретном случају и нема стечених права.

Неумесно је позивање тужиоца на § 676. грпп. са разлога напред наведених, са којих је суд и донео овакву пресуду.“

По призиву тужилачке стране, Апелациони суд у Београду пресудом од 10. јануара 1938. године Пл-2062, потврдио је пресуду Окружног суда са разлога:

„Не стоји призивни навод тужилачке стране, да се повратна сила закона као изузетак од општег правила, не претпоставља већ мора бити изрично у закону наређена. У § 24. зак. о држав. правобран. изричито је речено: „спорове са Државом могу судити само редовни државни судови“. Овај законски пропис је и данас на снази и спада у ред јавно правних прописа који као такви имају повратну силу, за које није потребно да у закону изричито буде наглашено, јер се то по самој природи закона претпоставља и подразумева. Овим законским прописом Држава прописује надлежност судова за једну одређену врсту спорова, и као процесно правни пропис обавезан је за свакога, јер је донет у општем интересу и обухвата све правне односе који су настали пре доношења истих законских прописа.

Исто тако не стоји ни призивни навод да одредба § 24. зак. о држав. правобран. не претставља јавно-правни интерес, јер ступањем на снагу овог прописа укинуги су избрани судови за све спорове појединаца са Државом, пошто су ти прописи доцнијег датума од зак. о држ. правобраниоштву. Пропис § 24. зак. о држав. правобраниоштву је закон о организацији и надлежности судова и као такав јавни пропис и има повратну силу.

Исто тако не стоји ни призивни навод да применом § 24. зак. о држав. правобран. се дира у материјална права тужиочева, јер да ли ће тужиоцу судити редован или избрани суд без утицаја је на материјално право тужиоца и право које тужилац има по уговору признаће му и редован суд.“

По ревизији тужилачке стране, Касациони суд у Београду пресудом од 16. јула 1938. године Рев. 571. потврдио је пресуду Апелационог суда са разлога:

„Тужилачка страна преко свога пуномоћника напада пресуду призивног суда, у целости због погрешне правне оцене ствари — § 597. т. 4. грпп., наводећи као разлоге, да пропис § 24. закона о држав. правобран. нема повратне снаге, и да овим прописом не може бити измењена уговорена надлежност избраног суда, када је уговор о изабаном суду закључен пре ступања на снагу Закона о држав. правобр.

По оцени ових ревизијских навода, Касациони суд налази, да су исти неосновани и то са ових разлога:

Истакнуто спорно питање у овој парници о повратној снази прописа § 24. зак. о држав. правобр. позивни суд је правилно raspравио, налазећи да искључива надлежност редовних судова, одређена поменутим § 24. зак. о држав. правобр. настаје од момента ступања на снагу закона о држав. правобр. и да по томе, сви уговори о изабраном суду закључени са државом, како пре тако и после ступања на снагу овог закона, немају правног дејства.

Разлози за овакво нахођење суда, заснивају се на јавно правном карактеру прописа § 24. зак. о држав. правобр. који је прописујући искључиву надлежност редовних судова за све спорове са државом, забрањено како закључивање уговора о изабраном суду у будућности тако и заснивање спорова пред изабраним судовима по већ раније закљученим уговорима о изабраном суду. Будући пак, да је у питању одређивање надлежности, дакле пропис, који не дира у материјално правне односе поједанаца, а који је донет у јавно правном интересу — § 24. зак. о држав. правобр. има ретроактивно дејство, и зато уговори о изабраном суду закључени са државом и пре ступања на снагу закона о држав. правобр. ипак не могу се извршити услед изричне забране поменутог прописа. — Да је овакав циљ и смисао § 24. зак. о држав. правобр. види се по томе, што у закону није остављено никакво ограничење у погледу раније уговорене надлежности, а да је оваква одредба сагласна са општим прописима права закључује се по томе, што се истом не дира у стечена права појединаца.

Према изложеном, ревизијски наводи, којима се истиче да пропис § 24. зак. о држав. правобр. не може имати повратне силе, пошто то није у закону изрично наведено, не могу се прихватити, јер закон императивно наређује искључиву надлежност редовних судова, те ако би се његова примена имала искључити за ранију уговорену надлежност, то би требало да буде изрично прописано, а не обратно као што то наводи ревидент.

Не стоји такође ни тврђење изнето у ревизији, да је пропис § 24. зак. о држав. правобр. донет у приватно-правном интересу државе, јер одређивање надлежности не може никад бити интерес државе као приватно правног лица, већ напротив измена надлежности доноси се у јавном интересу и прописи о надлежности имају увек карактер јавно-правних прописа, који, као што је наведено, имају повратно дејство.

Неумесан је и ревизијски навод, да су тужиоцу повређена стечена права, кад би се узело да § 24. зак. о држав. правобр. има повратну снагу, — јер закон штити само права појединаца, која се заснивају на материјално правним прописима, што овде није случај. Променом надлежности тужилац не губи никакво стечено право, већ се тиме само мења једна уговорена одредба процесуалног карактера, а то је држава овлашћена да учини, када то врши у кругу своје јавне власти и у јавно-правном интересу.

Позивање ревидента на прописе Уводног закона за парнични поступак, употребљујући одређивање надлежности по том закону са изменом уговорене надлежности у закону о државном правобр. ипак, не само што не иде у прилог изнетом правном схватању ревидента, већ напротив прописи Уводног закона за парнични поступак још су један доказ више, да одредбе закона о одређивању надлежности имају повратну силу уопште. По чл. 36. Угрпп. наиме, само они спорови, по којима је поступак отпочет по процесуалним прописима старих закона имају се довршити по тим прописима, а сви остали спорови, без обзира у које време су постојали услови за подизање спора, raspравиће се по новом парничном поступку, те уколико би се прописи Уводног закона за грпп. могли аналогно применити у конкретном случају, тужилац такође не би успео са тужбеним захтевом, јер спор између странака не само што није заснован пред изборним судом, него шта више, у моменту ступања на снагу § 24. зак. о држав. правобр. ни суд, чију надлежност тужилац тражи није био образован пошто је према чињеничком стању изнетом у пресуди првог и другог суда Мин. шума и рудника известио тужилачку фирму да опозива изабраног судију, кога је раније био одредио ради образовања изабраног суда.

Најзад, истицање ревидента, да природа спора, по коме је уговорена надлежност изабраног суда, захтева брже суђење него што је предвиђено

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

у закону о суд. парн. поступку пред редовним судовима — без утицаја је, јер закон предвиђа искључиву надлежност редовних судова без обзира на основ и природу спора.“

Јован Д. Смиљанић
секретар Касац. суда у Београду.

ПРИКАЗИ

Милош Р. Софреновић, Систематизована збирка девизно-валутних прописа Кр. Југославије, Београд. — Ова са гледишта праксе врло значајна збирка подељена је на седам група прописа респек. посвећених: одобрењу за обављање девизно-валутних послова и органима надлежним за издавање тог одобрења; заводима и лицима овлашћеним за рад са девизама и валутама; увозу и извозу робе, плаћањима тиме изазваним и транспортним трошковима; путничком промету; иностраним потраживањима и депозита; посебним девизно-валутним прописима који важе за берзе, поморска парабродарства, за послове осигурања, фабрике цемента, за трговање златом и обвезницама држ. зајмова, као и за конзервовање улога и потраживања у страниј валути; и, најзад, платним споразумима са појединим земљама. рупама следеју два додатка. Први садржи Правилник о регулисавању промета девизама и валутама, поред текста закона и уредаба које су са њиме у вези. Други даје стварни регистар изложеног градива.

Постали под утицајем практичних потреба, умножавани и мењани током примене према стварно постигнутим резултатима, девизно-валутни прописи претстављају обимну и разбацану материју у којој је тешко снаћи се. Отуда је врло велика заслуга г. Софреновића што је ту материју зналачки сабрао, средио и прегледно изложио на начин који омогућава да збирка никад не застари. И заиста, она није издата у виду повезане књиге већ као картотека чије су стране нарочитом направом стегнуте и које ће сваке године бити допуњаване новим листовима. Све то чини да се збирка г. Софреновића може препоручити свима правницима, економистима и људима који имају пословних веза са иностранством.

Ђ. Ж. М.

БЕЛЕШКЕ

Важност адвокатских легитимација.

Дешавало се да неке поштанске установе нису хтеле исплаћивати адвокатима новац на легитимацију издату од стране Адвокатске Коморе, налазећи, да оваква легитимација није довољна, пошто би иста морала бити оверена још и од стране полицијске власти.

Против оваквог поступка Адвокатска Комора у Загребу упутила је претставку Господину Министру пошта, телеграфа и телефона, који је овим поводом а под Бр. 368/38. издао распис ове садржине:

„Легитимације Коморе служе за доказ истоветности. — Решењем г. министра број 30351 од 25. маја 1938. год. одобрено је, да се легитимације Комора могу употребљавати за доказ истоветности од стране странака у саобраћају са поштама. Следствено томе у чл. 57. Правилника за унутрашњу поштанску службу — први део — уноси се допуна као тачка 4-а, која гласи: легитимације Комора (адвокатске, апотекарске, трговачке, индустријске, занатске, инжињерске, јавнобележничке, лекарске, пољопривредне и радничке) без овере од стране управних власти но са тим да садржавају фотографију имаоца с отиском печата Коморе, број легитимације, потпис претседника Коморе или његовог заменика, потпис имаоца и да су у важности (сваке године продужују се од надлежне Коморе). — Наређује се дирекцијама и поштама да ову допуну унесу у чл. 57. Правилника 3. у. п. сл. — први део и према истој у будуће тачно поступају.

Предње се саопштава адвокатима ради управљања.

Из Адвокатске Коморе у Београду Бр. 2647/38.

САДРЖАЈ ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

Бранич ће доносити садржаје свих правних часописа код нас.

Архив за правне и друштвене науке, орган Београдског правног факултета. Уредник **Др. Михаило Илић**. Садржај бр. 3. књ. XXXVII, за септембар 1938. год. Чланци: Александар Маклецов: Типологија злочинаца у модерном законодавству; Др. Милан Бартош: Спорови појединаца и страних држава; Др. Душан Љ. Пантелић: Сеф (свршетак); Миодраг Д. Туцаковић: Бергсонов интуиционизам у филозофији права; Др. Ханс Ј. Бауер: Стварна надлежност по кривичним делима из Закона о заштити јавне безбедности и поретка у држави; Борислав Ив. Благојевић: Решавање сукоба између Законика и осталих правних извора према одредбама у Душановом законнику. — Међународно-правна хроника од Др. Рафаила Левића. — Административна хроника од Светозара Аџића. — Универзитетска хроника од Др. Јована Ђорђевића. — Судска хроника од Др. Видана О. Благојевића, Јована Д. Смиљанића, Ивана Д. Петковића, Душана П. Мишића, Драгомира Д. Герасимовића, Слободана Савића и Радомира Н. Саичића. — Оцене и прикази. И т. д.

Југословенски економист. Главни уредник **Др. Душан М. Пантић**. Садржај бр. 7. год. III, за септембар 1938. год.: Др. Душан М. Пантић: Београдска трошарина — историска црта и начелна поставка; Ал. Вегнер: Житни силиси и задругарство у историји америкаanske житне трговине. — Привредни и друштвени живот. — Преглед штампе. — И т. д.

Мјесечник, гласило Правничког друштва у Загребу. Уредници **Др. Едо Ловрић** и **Др. Иво Политео**. Садржај бр. 9. год. LXIV, за септембар 1938. год.: Застара и прекид застаре одшетнога захтјева од Милоша Лечника; Поновна сметања посједа од Др. Бранка Базале; Границе сучеве дужности према установама § 528. гр. п. п. од Антуна Бућа; О оврси на сувласничкоме дијелу недјељивих некретнина од Др. Ива Политеа; Отварање истраге и одређење истражнога затвора од Др. Јована Катурића; Прилог расправљању о сељачком питању од Др. Вука Вернића. — Правосуђе. — И т. д.

Одвјетник, орган Адвокатске коморе у Загребу. Уредник **Др. Иво Политео**. Садржај бр. 8. Год. XII, за октобар 1938. год.: Позив на ред. год. скупштину Адв. коморе у Загребу; Позив на ред. год. скупштину Миловинског фонда; Извјешће одбора Адв. коморе скупштини; Предлог Одбора А. К. за промјену Пословника; Закључни рачуни, размјера и прорачун Адв. коморе; Тајнички извештај Миловинског фонда; Благажнички извештај Миловинског фонда; Размјера те рачуни прихода и расхода Миловинског фонда; Нови закон о испућима (свршетак) од Др. Рад. Вукчевића; Правни значај Адвокатских комора; IX. Конгрес Међународне уније одвјетника; Два рјешења о одвјетничком трошку. — Из сталешке јудикатуре. — Вијести Адв. Коморе у Загребу. — Разно.

Правосуђе, часопис за судску праксу и законодавство. Уредник **Стојан Јовановић**. Власници и издавачи: **Др. Иво Матијевић** и **Стојан Јовановић**. Оснивачи: **Др. Иво Матијевић**, **Др. Фердо Чулиновић** и **Стојан Јовановић**. Садржај бр. 10. Год. VII, за октобар 1938. год.: Лаз. Урошевић: Тамо амо по Предоснови будућег Грађанског законика Краљевине Југославије; Др. Мирослав Муха: Чињенична утврђења и правна оцена (Чињенична и правна питања); Др. Стојан Јеремић: Замена дужничких исправа новим облигацијама; Стеван Бранковић: Судски поступак по предметима обртних власти и Суда добрих људи; Секула Н. Кецојевић: Подизање и рушење грађевине као чин сметања поседа (§§ 550.—553. Грпп.); Јован А. Ђурчија: Бланко меница; Др. Бранко Вељковић: Има ли управни суд примјерак жалбе доставити протустранци на очитовање (одговор); Драгиша Весић: О извршењу наплата новчаних износа на основу одлука редовних судова. — Белешке. — И т. д.

Полиција, часопис за политичко-управну, полицијску, судску и самоуправну праксу. Уредник **Васа Лазаревић** са Уређивачким одбором. Садржај бр. 9. Год. XXV, за септембар 1938. год.: О накнади штете коју причине деца од Др. Драг. Аранђеловића; Значај мотива кривичног дела и

његово осветљење у нашој књижевности од Др. Мих. П. Чубинског; Дејство поднете тужбе на извршење управног акта, од Др. Л. М. Костића; Пројекат Закона о иступима од Др. Ј. Кулаша; Улога судије и његова припрема у борби против криминалитета од Др. Бор. Д. Петровића; Расматрања о условној осуди. — Пракса од Љуб. Ж. Јевтића, Драгише Весића, Јована Смиљанића и Димитрија Мариновића. — И т. д.

ПРЕГЛЕД ЗАКОНОДАВСТВА

Објављеног у Службеним новинама од 6. септембра до 1 октобра 1938. год.

Бр. 211.-LXIII, од 16. септембра 1938. год.: 499) Уредба о давању шећера без наплате државне трошарине за заслађивање винске шире. — 500) Правилник о раду Централне установе Југословенског 501) Објашњење о ослобођењу људства од војне дужности. — 502) Измене Правилника о припадностима службеника Дирекције речне пловидбе. — 503) Услови за издавање одобрења и начин вршења контроле над шећером издатим без наплате трошарине за заслађивање винске шире. — 504) Преглед државних расхода и прихода за месец јули и за период април—јули 1938. год. по буџету за 1938-39. год. — 505) Промене имена села Хацимехтић у Петров Гај. — 506) Преплата за телефоне Средишње управе за посредовање рада и њених подређених установа. — 507) Ратификација Бугарске Међународне конвенције о превозу путника и пртљага на железницама и Међународне конвенције о превозу робе на железницама. — 508) Исправка аутентичног тумачења и Уредбе о ликвидацији земљорадничких дугова. — 509) Исправка Допуне уз Конвенцију о трговини и о пловидби између Југославије и Француске.

Бр. 215.-LXIV, од 21. септембра 1938. год.: 510) Општи рударско полицијски прописи.

Бр. 217.-LXV, од 23. септембра 1938. год.: 511) Указ о допуни указа о поступном отварању Потпуне реалне гимназије у Горњем Милановцу. — 512) Указ о отварању V и VI разреда Самоуправне гимназије у Новом Пазару. — 513) Правилник о оспособљавању особља Поморско-трговачке морнарице Краљевине Југославије. — 514) Допуне и измене Правилника о стандардизовању прерађене паприке. — 515) Аутентично тумачење Уредбе о пољопривредним коморама.

Бр. 219.-LXVI, од 26. септембра 1938. год.: 516) Правилник о организовању контроле при изради новца у ковници, о пријему новца од стране државе, као и о повлачењу старог и пуштању у саобраћај ново-искованог новца. — 517) Правила о облику, саставу и обележавању струјомера и о границама њихове тачности. — 518) Нова емисија товарних листова за Међународни споровоз и брзовоз и нова емисија марака од дин. 10 и дин. 15 за наплату таксе за путни фонд.

Бр. 224.-LXVII, од 1. октобра 1938. год.: 519) Указ о припајању села Ореовац Општини мокрањској. — 520) Указ о образовању „Општине Лудбрег Трг“ у Лудбрегу. — 521) Указ о образовању „општине Шашиновец“ у Шашиновцу. — 522) Уредба о изменама и допунама Уредбе са законском снагом о ограничењу отуђивања непокретне имовине на подручју апелационих судова у Новом Саду и у Загребу. — 523) Уредба о измјени наредбе бивше Краљевске хрватско-славонско-далматинске земаљске владе. — 524) Правилник о допуни Правилника о развојењу, руковању и наплати електричне енергије у Врањској Бањи. — 525) Пословник Саветодавног одбора за снабдевање земље течним горивом. — 526) Правилник Фонда за унапређење домаће производње течнок горива. — 527) Правилник о денатурисању, продаји и контроли утрошка вајт-шпирита за индустријске сврхе. — 528) Денатурно средство за вајт шпирит. — 529) Специјална упутства за постављање надничара за радове уређења и мелиорације сувата, планинских и шумских пашњака. — 530) Исправке и допуне Рударско-полицијских прописа.

J. M. Péritch: Les Excommunications en Yougoslavie. Extrait de La Revue Mensuelle, Genève et de l'Appendice Tome VI „Le Séquestre de la Propriété privée en temps de guerre“. Genève, 1938, p.p. 20.— L'Influence du Droit Germanique sur le Droit privé des peuples Yougoslaves. Extrait du „Recueil d'Études en l'honneur d'Edouard Lambert“, p. p. 661—677.

Михаило М. Живанчевић: Југославија и федерација. Београд, 1938. стр. 423. Издање пишево, Штампарија „Привредни преглед“.

J. P. Niboyet: Traité de Droit International privé français. Tome II, La Jouissance des Droits. Librairie du Recueil Sirey, Paris, 1938, p.p. 399.

Raphaël A. Levitch: La Collaboration dans L'Application des Sanctions prévues à l'Article 16 du Pacte de la Société des Nations. Préface de Maurice Bourquin. Éditions A. Pedone Librairie de la Cour d'Appel et de L'ordre des avocats, Paris, 1938, p.p. 203.

Albert Richard: Remarques sur les Mots „D'une Manière illicite“ de L'Article 41 C. O. Extrait du Recueil de Travaux publié par la Faculté de Droit de L'Université de Genève, Genève, 1938, p.p. 23.

Др. Михаило Илић: Народна школа и народни учитељ. Издање Библиотеке Политика и друштво, свеска 21. Београд, 1938. стр. 36.

Стојан Јовановић: 1. Унапређивање судија. Посебни отисак из „Правосуђа“ бр. 3 за 1938. год. Београд, 1938. стр. 4. (Латиницом). — 2. Углед правосуђа и криминалитет. Посебни отисак из „Правосуђа“ бр. 6. за 1938 год. Београд, 1938. стр. 3. (Латиницом). — 3. О упослењу стручног правног особља. Оштампано из Споменнице осмог конгреса правника Краљевине Југославије у Новом Саду. Београд, 1938. стр. 10.

Др. Иво Матијевић и Др. Фердо Чулиновић: Коментар Закона о извршењу и обезбеђењу, свеска 17. стр. 937—1016. Београд, 1938. Штампарија „Светлост“. (Латиницом).

Prof. Salvatore Galgano: Giurisprudenza Comparata di Diritto internazionale privato. Volume III. Rassegne di Giurisprudenza: Italia Canada, Belgio. Edizione dell'Istituto di Studi Legislativi. Roma, 1938. p.p. 378'.

ИСПРАВКА

У чланку г. Леона Амара „Борба за право“ публикованом у прошлом броју Бранича поткрале су се следеће грешке:

- 1) У поднаслову на стр. 417 стоји „129-годишњице“ а треба да стоји „120-годишњице“;
- 2) у осмом реду олозога стоји „најраспрострањене“ а треба да стоји „најраспрострањеније“; и
- 3) на стр. 418 у 22 реду олозога стоји „самоубијство“ а треба да стоји „самоубиство“.

Моле се читаоци да ове грешке исправе.

УРЕДНИШТВО.

Бласник и издавач Бранича је Адвокатска комора у Београду коју претставља председник Владимир Св. Симић адвокат.

За Штампарију „Светлост“ М. Вајзер, Краљице Наталије 88. — Београд.

WWW.UNILIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А